

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
---------	-------------	------------------------	-------------------

GENOMFÖRANDEPROJEKT ÖVER 50 MNKR
ordning inom respektive område.

Projekten redovisas i alfabetisk

Hagastaden (f.d. Norra Station), Norrmalm			
Staden har förvärvat Stockholm Norra Station AB, vars enda tillgång är fastigheten Vasastaden 1:17 (Norra Stationsområdet). Staden äger sedan tidigare resterande mark. Stadsutvecklingsområde i översiktsplanen. Samarbete pågår mellan Stockholms stad, Solna stad, Locum och Akademiska Hus om samordnad stadsutveckling i området. Projektet omfattar bostäder, arbetsplatser, forskning/utbildning samt service och kultur.	ExplN respektive KF beslutade om inriktning för utbyggnaden i april respektive juni 2007. Reviderat inriktningsbeslut togs i KF 2009-03-31 om 130 mnkr. Genomförandebeslut togs i ExplN januari 2010 och i KF 15 mars 2010. En fördjupad översiktsplan antogs i KF i september 2008. Den första detaljplanen antogs i KF 15 mars 2010. Projektet samordnas tidsmässigt med bl.a. Norra länken-arbetet och utbyggnaden av nytt universitetssjukhus inom Karolinska. Markanvisning till fem byggherrar för ca 900 bostadslägenheter i etapp 1 beslutades i ExplN i augusti 2007. Markanvisning för kontor och handel i första etappen beslutades i ExplN i februari 2008. Markanvisning tillsammans med landstinget för kontor med inriktning mot life science beslutades i ExplN i november 2009. Byggstart för bebyggelse och ombyggnad av Norra Stationsgatan startade oktober 2011, byggstart för tunnlarna startade i november 2011. Exploateringsavtal för kvarteren vid Torsplan beslutades i exploateringsnämnden i december 2013. Nya Solnabron öppnades för trafik i mitten av november 2013. Då invigdes också det första kommersiella kvarteret vid Norra Stationsgatan/Solnavägen. Första etappen av Norra Stationsgatans utbyggnad har färdigställs under första halvåret 2014. Start av gatuutbyggnad inom område A, längs med Norra Stationsgatan under skedde i augusti 2014. Då startade även den	Norrgående vägtunnel öppnade för trafik den 4 april. Därmed går all biltrafik på E4/E20 genom området i tunnel. Byggnation av Värtabanans tunnel startade den 4 april. Byggherren för det första bostadskvarteret påbörjade stommen i april. Beslut om program för Norrtull beräknas fattas efter sommaren. Därefter kan detaljplanearbetet påbörjas. Markanvisningar för fyra kvarter på tunnlarna planeras kunna göras i juni. Ny successiv kalkylering kommer att genomföras under juni.	Några mindre justeringar har gjorts på delprojektnivå beroende på förändringar i tider. Bl.a. ligger planarbetet inom dp2 (Norrtull) efter tidplan med ca ett år p.g.a. utdragen samrådsprocess för programarbetet. Övergripande genomförandeprojekt har justerats för tillkommande resurser och arbeten som bör budgeteras övergripande. Totalt har prognosen för 2016 minskat med 5 mnkr.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	första delen av det garage som Stockholm Parkering bygger under den kommande Norra Stationsparken. Beslut om tunnelbaneutbyggnad till Hagastaden har fattats under hösten 2013. Norra Stationsgatan, i ny utformning, öppnade för trafik i juni 2014. Södergående tunnelrör E4/E20 öppnade för trafik i mars 2015.		
Hammarby Sjöstad Projektet omfattar ett 20-tal detaljplaneområden och sträcker sig över en utbyggnadsperiod om 20 år.			
Fredriksdal Inom kvarteret Fredriksdal i Hammarby Sjöstad bygger SL en ny bussdepå på mark som förvärvats från staden. Denna ersätter befintlig depå i kvarteret Persikan på Södermalm. Skanska bygger ca 370 lägenheter på mark som delvis förvärvats från staden. Skanska ska också bygga ca 20 000 kvm BTA kontor på mark som har förvärvats från staden. Staden bygger gator, kajer och resterande allmän platsmark. Staden ska erhålla exploateringsbidrag från Skanska för merparten	Programsamråd godkänt i SbN 2008-09-11. Principöverenskommelse med Skanska godkändes i ExplN 2009-08-24. Utställning detaljplan våren 2010. Byggstart kaj vid Hammarby Gård hösten 2010. Stadens exploateringsåtagande är förhållandevis litet eftersom ansvaret till stor del planeras ligga på Skanska. Genomförandebeslut i ExplN togs 2011-03-17. Detaljplanen godkändes av SbN 2011-03-17. Exploateringsavtal med Skanska, genomförandebeslut för projektet samt ny detaljplan godkändes i KF 23 maj 2011. Under 2012 har delar av kajombyggnaden slutförts. Resterande delar påbörjades år 2013. Detaljplanen vann laga kraft i april 2012 - ca ett år försenad pga. överklagande. Ansökan till miljödom avseende kajtorg och inlämnades kvartal 1, 2013. Dom erhöles 2013-12-20. Kajtorg och ledverk (miljödomspliktigt) har byggstartat kvartal 1, 2014. SL har påbörjat bygget av	Alla projekt inom detaljplanen har startats. Skanska Nya Hem med c:a 400 lägenheter (5 hus), SL med depån och Skanska Fastigheter med två kontorshus. Inflyttning från kvartal 1 2016 till 2018. Entreprenad E-140 har startat upp oktober 2015 och slutförs i juli 2016. Efter det påbörjas finplaneringsentreprenad som pågår 2016-2019. Planerad inflyttning 2016-2019.	Gatukostnadsersättning om 35 mnkr flyttas från 2015 till 2016 eftersom denna följer slutbesiktning för kajentreprenaderna.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
av investeringarna.	bussdepån inom Hammarby Gård 10. Byggstart av bostäderna har påbörjats under 2014.		
Lugnet 3 Den delen av Nordöstra Sjöstaden som kan byggas innan Danvikslösen byggs kallas för Lugnet III. NCC bygger ca 113 bostadsrätter och Stockholmshem bygger ca 116 hyresrätter. Stockholmshem bygger även en förskola med ca 4 avdelningar samt tillsammans med Staden en ny sopsugsterminal. Staden bygger ut och förstärker infrastrukturen kring kvarteret vilket innebär stora investeringar pga. dåliga markförhållanden och omfattande behov av ledningsflytt.	Markanvisningar och inriktningsbeslut i ExplN 2012-05-24. Genomförandebeslut i ExplN 2014-09-25. Genomförandebeslut godkänt i KF 2015-03-30. Detaljplan antagen i SbN 2015-09-24. Detaljplan laga kraft 2015-10-31. Entreprenör för stadens anläggningsarbeten upphandlad i början av november 2015.	Entreprenör för stadens anläggningsarbeten upphandlades i början av november 2015. Planering pågick för byggstart i november och december. Sedan planeras Stadens arbeten pågå i ca ett år, därefter kring årsskiftet 2016/17 kan byggherrarna (NCC och Stockholmshem) påbörja bostadsbyggandet.	Den permanenta sopsugsterminal som skall byggas av staden behöver ses över. Med erfarenheter från andra anläggningar som är tagna i drift är det osäkert om förutsatt lösning fungerar på tillfredsställande sätt. Frågan skall utredas, möjlig påverkan på tidplan och kostnadsbild för sopsugsterminal. Stort behov av samordning med Trafikförvaltningens utbyggnad av Tvärbanan till Sickla, bland annat samordning omläggning/inkoppling av stora ledningsstråk.
Järvalyftet Kommunfullmäktige gav 2007 kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra ett särskilt program avseende södra och norra Järvafältet, det s.k. Järvalyftet. Vision	Förslaget har remissbehandlats under hösten 2008. Kommunfullmäktige godkände förslaget 2009-04-20. Berörda nämnder och bolag håller nu på att genomföra delar av förslaget till Vision Järva 2030.	Olika delprojekt inom Järvalyftet presenteras mer i detalj nedan.	

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Järva 2030 har tagits fram inom ramen för Järvalyftet. Inom Järvalyftets ram, exklusive Kista, beräknas i dagsläget ca 1 500-2 000 lägenheter och ca 10 000 kvm lokaler att kunna byggas. Av dessa tänkbara lägenheter finns inriktnings- eller genomförandebeslut för ca 600 lägenheter.			
Rinkebystråket I samarbete med exploateringsnämnden avser AB Familjebostäder bygga om en del av Rinkebystråket i syfte att omvandla gatuområdet till en butiksgata i enlighet med Vision Järva 2030. AB Familjebostäder svarar för tillbyggnader på tio fastigheter längs Rinkebystråket, medan gatu- och markarbeten genomförs av staden genom exploateringsnämnden.	Exploateringsnämnden godkände den 15 december 2011 en överenskommelse med AB Familjebostäder om exploatering med överlåtelse av mark samt ombyggnad av Rinkebystråket. Staden ska därutöver bekosta en förlängning av trottoarer och gångvägar. Överlåtelsen av mark godkändes av kommunfullmäktige den 23 april 2012. Detaljplanen vann laga kraft 2012-05-09. Beslut i kommunfullmäktige 9 april 2013 i samband med stadens årsredovisning att exploateringsnämnden finansierar gatu- och markarbeten till en investeringsutgift om maximalt 100 mnkr. Byggstart Rinkebystråket augusti 2013. Familjebostäder anlitar Peab för byggande av paviljonger. Byggarbetet påbörjades i april 2014. Alla tre broar inom området är utbytta. Exploateringskontorets arbete med markarbeten kan slutföras först våren 2016 på grund av tidplanen för butikernas färdigställande har förskjutits minst ett halvår. Allt ska vara klart innan sommaren 2016.	Rinkebystråket planeras bli invigt med alla butiker klara i år, dock risk att stadens markentreprenad (vårarbeten t ex plantering) kommer att slutföras under 2016.	Om några månader kommer Rinkebystråket att vara klart, senare än beräknat dock. Utgifterna kommer att bli mindre än beräknat. T ex förekom ingen marksanering som vi hade avsatt en slant för i budgeten. Samordningen och kostnadsuppföljningen av stadens byggkonsult på plats har fungerat mycket bra och kostnaderna har kunnat hållas nere tack vare detta.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Rinkebyterassen Bostadsbebyggelse med 350 lägenheter. Genom att många av lägenheterna är små kommer terrassen att innehålla över 400 lägenheter. Staden bygger om lokalgatan Hjulstavägen och parkeringsanläggning. Torg och gång- och cykelstråk mot Järvafältet, ByggVesta bygger hyresrätter. Inträdande part Alm Equity bygger bostadsrätter.	År 2006 erhöll Byggvesta AB markanvisning för bebyggelsen. Trafikverkets ombyggnad av E18 inklusive tunnel startade 20 mars 2009 och kommer att pågå under ca 5–6 år. Reviderat inriktningsbeslut i ExplN 2009-04-23. Plansamråd 24 maj-2 augusti 2012. Genomförandebeslut i ExplN i februari 2013, i KF maj 2013. Detaljplanen antagen i SbN maj 2013 och i KF 4 november 2013. Inledande arbeten startade hösten 2014. Stadens tidplan: 2015 kvartal 4 Hjulstavägen och parkering till Familjebostäder Kuddbygränd klar 2015 kvartal 1 Flytt av stor dricksvattenledning på fältet klar 2015 kvartal 1 (mars) anläggning av Torgytor och pendent (gång- och cykel väg) till fältet. Klart kvartal 3 2016 2016 kvartal 1 byggstart för GC-väg mellan Rinkeby och Kista.	12 jan 2016 såldes två fastigheter. Under mars/april kommer ytterligare 4 fastigheter att säljas på uppdrag av exploateringsnämnden. Byggstart för bostadsområdet Etapp 2 höst 2016 Byggstart för bostadsområdet Etapp 1 höst 2017 Första inflyttning 2017 Alm bygger bostadsrätter i 6 av de 12 bostadshusen.	Stadens inkomster har blivit mer än beräknat då markpriset har ökat. Projektets täckningsgrad förväntas öka från 34 % (genomförandebeslutet) till 50 %. På utgiftsidan kan noteras att markarbeten under utsiktsplats och nedgång fördyras av att - geotekniska förhållanden, sämre än väntat - byggbolagen har inte genomfört grundläggning i den takt som förutsatts, merkostnad för försening
Kista företagsområde			
Odde Utbyggnadsförslaget innehåller en nybyggnation av ca 1700 lägenheter i flerbostadshus och ca 350 studentlägenheter i en ombyggnad av befintlig kontorsbyggnad. Av nybyggnationen avses 1100 lägenheter upplåtas med bostadsrätt och resterande 600 lägenheter samt	Markanvisning i ExplN 2015-05-21.	Start-PM har antagits 2016-01-14 i SBN. Därefter påbörjades arbetet med att ta fram den första strukturen för allmän plats som sedan kan ligga till grund för fortsatt arbete. Strukturen förväntas blir klar till sommaren 2016.	Strukturarbete pågår för området och förväntas ta längre tid än tidigare bedömt. Omfattande arbete för att ta fram en grundstruktur innan utformningen av kvartersmarken kan påbörjas. Därför är det sannolikt att tidsplanen kommer skjutas upp något.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
studentlägenheterna avses upplåtas med hyresrätt.			
Torshamnsgatan Ombyggnad av Torshamnsgatan mellan E18 och Vågögatan. Kistas strategiska läge invid E4 och E18 stärks ytterligare med tillkomsten av nya E18 med trafikplatser vid Torshamnsgatan och Hanstavägen. Torshamnsgatan som förbinder företagsområdet i Kista med Akalla, kommer att öka kraftigt i betydelse då gatan ansluts till E18. Därför är det angeläget att Torshamnsgatan på sträckan mellan E18 och Vågögatan upprustas.	Genomförandebeslut i ExplN 2012-04-19, i KF 2012-09-24.	Entreprenad finns på plats. Förväntas vara utbyggt hösten 2016.	De sent tillkommande ledningsarbetena har gått att inordna i projektet med mindre förseningar. Överklagan av entreprenaden är avslagen och våra arbeten och tillkommande ledningsarbeten förväntas vara helt klara september 2016.
Stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden	Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden som omfattar en utbyggnad av 10 000 bostäder och 30 000 arbetsplatser. Utvecklingsområdet innehåller fem delar; Energihamnen, Frihamnen, Loudden, Hjorthagen och Värtahamnen. Planering och genomförande i området genomsyras av ett tätt samarbete med övriga aktörer, såsom Stockholms Hamn, Trafikverket, Fortum, SL samt såväl byggherrar och intressenter såsom redan befintliga boende och verksamma.	Avtalsberoende infrastrukturinvesteringar kan i ett tidigt skede ge stora avvikelser i förhållande till budgeten årsvis. Osäkerheten per projekt förklaras mer i detalj nedan.	

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	Utbyggnaden kommer att pågå under ca 20 år med en utbyggnadstakt av ca 500 lägenheter/år, och innehålla flera större infrastrukturprojekt med kopplingar till övriga delar av staden och länet.		
Bygglogistikcenter Projektet avser att uppföra ett bygglogistikcenter (BLC) för hantering och styrning av inkommande byggmaterial till delar inom Norra Djurgårdsstaden. Avsikten är att styra materialflödet för samtliga byggherrar inom delområdet och Södra Värtahamnen inom Norra Djurgårdsstaden genom en lotsfunktion. Anläggningen består av inhägnat område med grindar, ett platskontor och en terminal på 2 200 kvm. Området ska också användas för gemensam avfallshantering och omlastning av utomhuslager på ca 1 000 kvm.	Genomförandebeslut i ExplN 2012-08-23. Reviderat genomförandebeslut i ExplN 2013-12-12. Beslut i KF 2014-04-07. Projektet är inne i ett driftskede. Utveckling pågår kontinuerligt för att förbättra nyttan och effektiviteten kring bygglogistiken på arbetsplatsen och även generellt rutiner och arbetsprocesser för att skapa mervärde för kunder. Under 2015 har följande stora åtgärder genomförts: - NKI-mätning har genomförts för att identifiera förbättringsområden. - Initierat utvecklingsarbete kring identifikation av miljöstatus på fordon och även minska olovliga inpassager - Förbättrat och förtydligat kundavtal - Förtydligat prissättning för tjänster med övergång till timprissättning för a-prissättning på flera artiklar kring transport - Tillsatt kundansvarig för att få bättre tydlighet mot kunder på arbetsplatsen - Deltagit i en Vinnovaansökan för effektivare bygglogistik. Konstellationsarbete steg 1 och steg 2. Konstellation mellan KTH, CTH, LiU, LTH, LTU samt operatören, byggherrar och entreprenörer. Tyvärr blev det negativt besked i steg 2 då staden sökte 10 miljoner för	Kommande 2016: - Workshop kring avtal och upphandling med byggherrar inom Brofästet kvartal 1 - 3 examensarbeten kring avtal och upphandling kopplat till bygglogistik - Beslut om huruvida BLC ska förändras och planering för vidare etablering inom NDS. - Utveckla och tillvarata statistik och forskning i projektet	Ökat fokus på att ständigt förbättra sig. Behov av att få en bättre dialog med byggherrar och entreprenörer. Genomfört flera erfarenhetsåterföringsmöten och dialog både internt i projektet och externt för att få bättre kunskap om behov och hinder. Risker som vi arbetar med är att BLC kan ses som ett hinder. Det jobbar vi på ett systematiskt sätt bl.a. inbjuder till workshop kring att upphandla och avtala med bygglogistiktjänster så som i NDS. KTH och LTU håller i denna del av projektet som pågår kvartal 1 2016.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	forskningsstöd och 10 miljoner i delfinansiering av olika parter totalt 20 miljoner i projektet. - KTH satsar en doktorandtjänst i projektet under 5 år fr.o.m. 2016. - Utomhuslager har uppförts med tillfälligt bygglov. Klart september 2015. Syftet är att kunna lagra torrt utomhus.		
Hjorthagen Hjorthagen ingår i stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden (NDS). Hjorthagen planeras att byggas ut med ca 5 500-6 000 lägenheter tillsammans med ny infrastruktur, gator och parker. Området ska inrymma kommersiell och social service framför allt i bottenvåningar. De gamla gasverksbyggnaderna ska bevaras och användas för arbetsplatser, institutioner och service av sådana slag som är lämpliga med hänsyn till byggnadernas kulturhistoriska värden. Området kommer att byggas ut med en takt av 500-600 lägenheter per år.	Ledningsarbeten påbörjades under 2005. Program taget i SbN 2003-06-12. Lägesredovisning beträffande markrening i GfN 2003-11-25, med delgenomförandebeslut, utredning, projektering m.m. Ny lägesredovisning i GfN 2004-10-12, som inkluderar delgenomförandebeslut om ytterligare 1 100 mnkr. Lägesredovisning godkänd i KF 2004-12-14. Ramavtal med Fortum godkänt i KF 2004-06-17. Markanvisningar godkända i GfN 2004-06-22. Planremiss och lägesredovisning i MN 2005-10-27. Inriktningsbeslut NDS (delen Hjorthagen), Genomförandebeslut Norra 1 2009-09-07 i KF. Genomförandebeslut Västra samt sopsugsanläggning 2010-11-29 i KF. Genomförandebeslut infrastruktur (Bobergs gata) 2012-04-02 i KF. Genomförandebeslut för Norra 2 2012-06-11 i KF. Reviderat inriktningsbeslut Hjorthagen, genomförandebeslut för Gasverksområdet och Ängsbotten i ExplN 2013-12-12. Genomförandebeslut för Gasklocka 3 och 4 i ExplN 2014-02-06. Reviderat inriktningsbeslut ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut Gasverket ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut Ängsbotten ExplN 2013-12-12, KF 2014-04-07. Genomförandebeslut Gasklocka 3 o 4 ExplN	Nu bor över 3000 personer i det nybyggda området, deletapperna Norra 1 och Västra. Norra 1 är även parker och gator i närmaste helt klar. I Norra 2 flyttar de första in i husen, i Brofästet pågår anläggning av gator. I Gasverket ska skolan byggas och var klara 2019. Planering och ombyggnationen av Gasverket inriktas för att detta ska fungera. Detaljplanen med skolan, idrottsplanen, scenen, musikhotellet, Klätterverket och Spårvägmuseet har vunnit laga kraft. Detaljplanen för idrottshallen ska på granskning. Planläggning för övriga Gasverket pågår, med samråd för ett delområde efter sommaren. Under höst 2015 påbörjades ombyggnad av Gasverkesvägen, markrening och ledningsförläggning i Gasverksområdet. Planläggning för Kolkajen-Ropsten, det återstående området mot Lilla Värtan och Ropsten pågår. Omarbetning av detaljplanen för Ängsbotten, som länsstyrelsen upphävt pågår. Gasklocka 3 och 4 prövas av Mark- och miljööverdomstolen. genomförande beslut och antagande av detaljplan för radhusen i kvarteret Jackproppen med parklek och förskola ska fattas kvartal 2 2016. Utredning av Energihamnens	Besked om den internationella gästspelsscenen behövs. Scenen är viktigt för hela områdets utveckling. Osäkerheten kring idrottshallen ger också svåra problem med tidplanering för byggnationen och skolstarten. Utbyggandsområdets förenlighet med de kulturhistoriska värdena innebär en balansgång med risker för att detaljplanerna avslås i högre instans.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	2014-02-06. Genomförandebeslut Brofästet KF maj 2015.	sevesoklassning pågår varför osäkerhet råder om planerna för kvarteret Starkströmmen och Elektriciteten Förslaget på stora utbyggander i vattnet i Kolkajen-Ropsten för att bättre utnyttja området vid vattnet och för att möjliggöra fler bostäder kan innebära större utgifter (och intäkter) än vad det reviderade inriktningsbeslutet från 2014 omfattar.	
Gasklocka 3 och 4 (Hjorthagen) Detaljplan som innebär att gasklocka 4 rivs och ersätts med ca 300 lägenheter i ett högt hus. Gasklocka 3 ska i möjligaste mån behållas och omvandlas till konsthall. Fastigheten ska nyupplåtas med bostadsrätt och även innehålla förskola och lokaler för t.ex. bageri, restaurang.	Markanvisning i ExplN 2009-05-14 Start-PM detaljplan, SbN kvartal 4, 2009 Planarbetet fördröjt. Resultatet av en miljömedicinsk utredning har levererats i mars 2012. Utställning av detaljplanen under november 2013. Genomförandebeslut i ExplN 2014-02-06. Genomförandebeslut togs i KF 2014-06-16. Markanvisningsavtalet förlängt att gälla till 2015-05-14 pga. fördröjningen av planprocessen. Detaljplanen upphävdes av Mark- och Miljödomstolen 2015-06-17.	Flytt av "ek" vid Gasklocka 4 planerades att ske under oktober, men det var inte möjligt att genomföra pga. av de geotekniska förutsättningarna. Inget nytt om detaljplanen. Staden har överklagat Mark- och Miljödomstolens beslut om att upphäva detaljplanen.	Området är förorenat av gasproduktionen som pågått på platsen. Gasklocka 4 ska rivs och renas, gasklocka 3 ska renas och marken ska renas. Utgifterna för dessa aktiviteter är i dagsläget svåra att uppskatta. Framtagande av en miljömedicinsk utredning av utsläpp från Värtaverket har fördröjt planarbetet. Fortsatta arbeten med gestaltning kommer att bedrivas i dialog med länsstyrelsen för att skapa samsyn om anpassning till de kulturmiljövärden som bör skyddas inom Nationalstadsparken. Risk för ytterligare fördröjning och omfattande bearbetningar av husets utformning och gestaltning föreligger. Detaljplanen är upphävd vilket innebär en stor osäkerhet i tidplanen. Kostnader för rivning av Gasklocka 4 är flyttade till 2016 och övriga efterföljande arbeten såsom markrening, parker med mera är också förskjutna i tid. Intäkten från markförsäljningen är flyttad till 2017. Osäkert om denna tidplan håller. Ingen tidplan kan upprättas förens beslut i MMÖD har kommit. Ekonomin i projektet beror på vilken byggnad som får uppföras enligt kommande detaljplan.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Gasverket, befintliga byggnader (Hjorthagen) Avveckling av Fortums verksamhet i gasverket pågår och ca 30 000 kvm befintliga industrilokaler överlämnas till staden. Befintliga byggnader ska fyllas med nya verksamheter, kommersiell och offentlig service. Gasverket ska vara ett lokalt centrum för Hjorthagen samtidigt som det vara ett besöksmål för hela Stockholmsområdet.	Genomförandebeslut i ExplN december 2013, KF 2014-04-07. Under 2014 pågick projektering och planarbete för den västra delen av området. Rivning och sanering av tegelgasklockorna samt renovering av skorsten pågår.	I början av 2017 planeras byggstart av Västra Gasverket. Först ut är SISAB med skola för 900 elever. Detaljplan Idrottshall antagande augusti 2016 Detaljplan Lilla Gasverket antagande hösten 2016 Detaljplan Östra Gasverket samråd hösten 2016	Befintliga byggnader har visat sig vara i ett sämre skick än man tidigare trott.
Hjorthagen Västra Detaljplan med ca 1 200 lägenheter i nio kvarter. Markanvisat till tio byggherrar. Ca 60 % hyresrätter och 40 % bostadsrätter. Två förskolor med totalt åtta avdelningar.	Detaljplanen antogs av KF i november 2009. Genomförandebeslut i ExplN mars 2010, i KF november 2010. Schakt och markrening påbörjades under hösten 2010 och färdigställdes juni 2011. Anläggningsarbeten för påldäck, gator och ledningar startade juni 2011 och färdigställdes 2015. Bostadsproduktionen har startat i oktober 2012 och är indelad i fyra etapper med ett intervall om sex månader. Inflyttning planeras pågå under maj 2014 t.o.m. 2017. Finplaneringsentreprenad pågår. Hjorthagsparken planeras att byggas i två entreprenader under 2015-2018.	Totalt är ca 950 lägenheter inflyttade t o m april 2016. Projektering av E-340 Hästhagsparken och del av Hjorthagsparken och Madängsgatan ska utföras under 2016.	Prognosen T1 är utökad med 3 mnkr för intäkter från byggherrar för provisoriska åtgärder som staden utfört samt 2 mnkr i intäkter för VA-arbeten åt SVAB. Prognosen T1 är utökad med 1 mkr för utökade entreprenadkostnader. Kostnaden för servisavgift för VA är fortsatt osäker. I prognosen för 2016 finns 30 mnkr i utgift. SVAB har ett krav på 40,9 mnkr. Vid eventuellt utfall av kostnad utöver 30 mnkr kommer det att tas ifrån reservmedel som ligger periodiserade på år 2019.
Ängsbotten (Hjorthagen) Planläggning av kvarter närmast Norra länken i	Markanvisning omfattande ca 460 lägenheter för studentbostäder, hyresrätter, 60 bostadsrätter samt en butikslokal i ExplN oktober 2011.	Del av detaljplan, för bro med anslutande vägar, väntas vinna laga kraft under våren 2016. Planering inför projektering och genomförande	Länsstyrelsen har 2015-12-14 fattat beslut om att upphäva detaljplanen pga. av att bostäderna får för höga nivåer av externt industribuller från intilliggande

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
södra delen av Hjorthagen, kvarteret Ängsbotten. Planläggningen omfattar ca 500 bostäder, kommersiella lokaler för bl.a. livsmedelsbutik, ny förbindelseväg från stadsdelen mot Lidingövägen - delvis förlagd på bro - samt eventuellt ny gång-/cykelbro över Värtabanan.	Bostadsrätternas markanvisning sker genom anbudstävling. Minskad andel bostadsrätter till förmån för fler studentbostäder. Handlingsprogram för miljökravställning framtagen. Samråd har hållits 2012. Utställning under juni 2013. Genomförandebeslut i ExplN 2013-12-12, i KF 2014-04-07. Exploateringsavtal är tecknade med byggherrarna.	av bro och vägar har påbörjats. Genomförandevalt för bron ska tecknas med Trafikverket. Slutbesiktning av arbetsgator E-327 utförs under februari 2016. Ny detaljplaneprocess ska genomföras. Preliminärt planeras detaljplanen att antas under kvartal 1 2017. Bostadsproduktionen planeras att starta under 2018.	bangård. Bro över Värtabanan med anslutande vägar är undantagen. SBK kommer att omarbeta planen med en målsättning om granskning innan sommaren och antagande under hösten 2016.
Bobergsgatan (Erik Dahlbergsgatan), Hjorthagen Bobergsgatan (Erik Dahlbergsgatan) blir huvudgata genom stadsutvecklingsområdet från Ängsbotten i sydväst till Ropsten i öst. Gatan förbereds för spårtrafik i blandtrafik. Anläggande under 2012-2017. Gatan anläggs etappvis. Allmänt trafikpåsläpp skedde under december 2014.	Bobergsgatan (Erik Dahlbergsgatan) blir huvudgata genom stadsutvecklingsområdet från Ängsbotten i sydväst till Ropsten i öst. Gatan förbereds för spårtrafik i blandtrafik. Anläggande under 2012-2017. Gatan anläggs etappvis. Allmänt trafikpåsläpp skedde under december 2014. Slutbesiktning är utförd av etapp 1. Entreprenaden har gått tekniskt bra, trots mängder av befintliga ledningar och betongkonstruktioner. Föreningar i paritet med förväntat. De senare delarna har kostat en hel del pengar, samt inneburit problem i framdriften. Projektet har även via beställning från Trafikverket monterat upp en trängselportal i linje med hus 22 ner mot Husarstigen. Trafikpåsläpp genomfördes 2014-12-01. Systemhandlingsprojektering för etapp 2 startade under 2015.	Programhandling för Bobergsgatanstapp 2 är avslutad per 2015-12-20. Systemhandling för etapp 2 påbörjas vår-vinter 2016. Omfattande samordning krävs med projektet Kolkajen-Ropsten, vilken nu intensiveras under systemhandlingsprojekteringen. Planerad entreprenadstart för etapp 2 är augusti 2017.	Projektet behöver sätta ner foten i huruvida de osäkerheter som idag finns i Ropsten påverkar läget och omfattningen på utbyggnaden av Bobergsgatan i detta läge. I den presenterade Sverigeförhandlingen finns dels en Östlig förbindelse med som passerar Ropsten samt en eventuell utbyggnad av tunnelbana till Lidingö. Påverkar projektet i viss mån. Staffan Lorenz och Britta Eliasson utreder förhållningssätt till detta från Projektets sida. Vidare har projektet har ej erhållit slutrapport angående föroreningsgrad och omfattning på föroreningar ännu. Vilket i sin tur gör att vi ej kan bedöma omfattning av påldäck och eventuella spontarbeten, urgrävning m.m. för sanering.
Norra 2, Hjorthagen Detaljplan för ca 600 lägenheter i tre kvarter samt	Markanvisning i ExplN 2009-12-17. Start-PM antagen i SbN 2010-02-04. Detaljplanearbete påbörjat 2010-02-15	Förfrågan på entreprenad E-320, finplanering av gator och parker har gått ut. Arbetena planeras att starta vår/sommar 2016.	Prognosen bygger på en kalkyl för finplaneringsarbetena, entreprenad E-320, då denna ännu inte är upphandlad. Hela området planeras nu att färdigställas under

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
förskola. Markanvisningsavtal tecknat med åtta byggherrar.	Plansamråd kvartal 2, 2011 Utställning detaljplan kvartal 1, 2012 Genomförandebeslut i ExplN 2012-03-15, 2012-06-11 i KF. Antagande av detaljplan i KF 2012-09-24. Detaljplanen överklagad. Marksanering avslutad i februari 2014. Byggstart av arbetsgator under kvartal 1 2014 har nu påbörjats. Byggstartades med byggherrar september 2014, respektive januari 2015. Inflyttning 2016/2017.		vår/sommar 2018 varför arbeten har förskjutits i tid från 2016 till 2017/2018. Osäkerhet råder också om kostnader för va-serviser (där marken upplåtits med tomträtt), där reglering mot Stockholm Vatten inte är klar.
Brofästet (Hjorthagen) Utbyggnadsetapp av bostäder i Hjorthagen, Norra Djurgårdsstaden. Planerat antal bostäder är 566 vara 240 upplåts med hyresrätt och 326 med bostadsrätt. Två förskolor med vardera 4 avdelningar, 2 grupper om 6 omsorgslägenheter samt butikslokaler i gatuplan mot områdets huvudgata. I etappen ingår två parker, förlängning av Strandparken samt "Båthusparken" gränsande till etappen Norra 2.	Markanvisningsbeslut i ExplN 27 september 2012. Start-PM taget i Stadsbyggnadsnämnden 2013-01-17. Programarbete med utsedda byggherrar påbörjades kvartal 1 2013. Markanvisning för plusenergihus har skett i september 2014. Genomförandebeslut i ExplN togs 2015-02-19, i KF den 2015-05-25. Markrening och upphandling av arbetsgator och ledningar pågår.	Planering och projektering av förberedande arbeten för byggherrarnas etablering och framkomlighet inklusive kostnadsfördelning.	Särtaxa tillämpas av Stockholm Vatten AB vid beräkning av anslutningsavgifter. Erfarenheter från närliggande projekt visar på kostnader mångdubbelt över budget. Riskpost. Tillkommande arbeten med rivning och sortering tar tid och ger eventuellt fördyring. Dock ligger arbetsgator och ledningar under budget. Kostnader flyttas fram i tiden. Byggstart byggherrar är framskjuten till kvartal 4 2016/kvartal 1 2017 pga. stadens övertagande av bergschakten samt förseningar av ny sopsugsterminal vilket påverkar Brofästet då den tillfälliga stationen där ej kan rivas fören den nya är i bruk.
Sopsug Hjorthagen Inom Hjorthagen ska en ny stationär sopsugsanläggning för 6 000 ny bostäder anläggas. Anläggningen projekteras och byggs ut successivt med ledningar i	Genomförandebeslut i ExplN mars 2010, i KF november 2010. Anläggningsarbete för etapp Norra 1 har färdigställts. En provisorisk terminal har tagits i drift. Under 2013 har också sopsugsrör för etapp Västra lagts. Planering och projektering sker också för sopsugspapperskorgar i parker och vid gator. Planeringen för permanent terminal	Driftsättning av ny terminal i slutskedet. Beräknas klart vecka 14. Provisorisk terminal nermonterad och placerad på lager i Värtan	Trots anmälan om elservice i nov 2014 och påtryckningar efter det inkom ej Fortums offert för permanent anslutning el inte förens 2016-02-10. Kostnad för elanslutning 1,5Mkr ex moms. Baserat på självkostnad.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
allmän gata och en terminal i ett bergtrum i Gasverket. Den är driftsatt och har en tillfällig terminal.	pågår. Inrättandet av en gemensamhetsanläggning har tidigare planerats men är nu avbruten. Förrättningen är senarelagd. Detaljplanen för sopsugsterminalen i ett bergtrum i Gasverksområdet är klar för antagande i SbN. Detaljplanen vann laga kraft i oktober 2014. Produktion påbörjades kvartal 1 2015. Inrättandet av en gemensamhetsanläggning är senarelagd till 2016/2017 då förutsättningarna är mer klara - den permanenta terminalen är klar och planeringen av området kommit längre.		
Värtapiren (Värtahamnsområdet) Projektet omfattar utfyllnad av Värtapiren och Värtabassängen med massor. Ungefär 85 000 kvm mark tillskapas. Nya kajer kommer att anläggas utmed utfyllnaden. En ny terminalbyggnad kommer att byggas på piren. I projektet ingår även den vägsträcka som förbinder Värtapiren med Norra Länken - Hamnpåfarten. Den ansluter till den påfart till Norra Länken som Trafikverket bygger under Lidingövägen.	Inriktningsbeslut i KF juni 2008. Detaljplanen antogs i KF 19 oktober 2009 och har vunnit laga kraft under hösten 2010. ExplN och Stockholms Hamn ABs styrelse godkände genomförande-beslutet för Värtapiren den 17 december 2009. Reviderat genomförandebeslut i ExplN den 19 april 2012, i KF 28 maj 2012. Den 19 juni 2013 togs första spadtaget för pir utbyggnaden. Pålningsarbeten kom igång hösten 2013.	Slutredovisas i år 2016.	Utfyllnaden av Värtapiren är beroende på erhållande av miljötillstånd för vattenverksamhet och att ny detaljplan vinner laga kraft. Projektet innehåller gator som angör piren och som tidigare låg inom projektet Valparaiso. Det råder osäkerheter kring utformningen av hamnpåfarten vilket har lett till att tidplanen förskjutits. Projektet räknar dock inte med någon total förskjutning då etapper kan samordnas. Förseningar pga. överklagan.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Nordvästra Kungsholmen	Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden och omfattar en utbyggnad av bostäder, arbetsplatser, parker, gator m.m. samt sanering av mark. Totalt tillkommer ca 5 200 lägenheter och ca 300 000 kvm arbetsplatser.	År: 2004-2020	Osäkerheter finns i beslut som tas både hos stadens egna instanser samt övriga myndigheter. Detta kan skapa förskjutningar i budgeten för respektive projekt. Osäkerheterna förklaras mer i detalj per projekt nedan.
Krillans krog Rivning av gammalt hotell och nybyggnad av 180 lägenheter och en förskola. Anläggande av en gata samt upprustning av park och befintliga gator	Genomförandebeslut i ExplN 2012-12-12. I KF 2013-03-04. Detaljplan godkänd i stadsbyggnadsnämnden 2012-01-17 och antagen i KF 2013-02-18. Detaljplanen har överklagats av och nu upphävs av länsstyrelsen. Reviderad detaljplan för Krillans Krog antogs i KF 2015-02-16 Igen återkallad av Länsstyrelsen.	Detaljplanen behöver eventuell revideras, väntar besked från länsstyrelsen. Reviderad detaljplan väntas tas i stadsbyggnadsnämnden på nytt under våren 2016. Stadens gatuarbeten beräknas påbörjas tidigast våren 2017.	Mycket osäkert när detaljplanen vinner laga kraft. Tidplanen är nu mycket osäker och allt har skjutits fram.
Övriga stora projekt			
Albano I Albano, beläget inom Nationalstadsparken, vill Akademiska Hus bygga Campus med cirka 100 000 kvm högskolelokaler och Svenska Bostäder ca 50 000 kvm eller ca 1 000 student- och forskarbostäder (etapp 1). För bostäderna avser staden förvärva mark inom Norra Djurgården 1:1 av Djurgårdsförvaltningen. I tidigare skede har detaljplan för ca 130 studentlägenheter inom en mindre del av	Start-PM för programarbete inom Albano godkändes av SbN 2009-02-12. Programsamråd har genomförts. Staden förvärvade 2008 Norra Djurgården 1:9 (Teknikhöjden) i norra Albano. ExplN godkände 2009-05-14 markanvisning till Svenska Bostäder för utökning från 130 till ca 200 student- och forskarbostäder inom Albano i nytt läge. Samtidigt godkändes markanvisning för Svenska Bostäder inom Teknikhöjden (Etapp 2). Ändrad markanvisning samt inriktningsbeslut togs i ExplN mars 2012 med totalt 600 studentlägenheter. Detaljplanen ställdes ut under våren 2012 och ytterligare en gång under sommaren 2012. Detaljplanen upphävdes i maj 2014 av mark- och miljödomstolen. Staden har överklagat beslutet till mark- och	Trafikverket har kommit igång med intunnling av Värtabanan. Bygge av student- och forskarbostäder och universitetslokaler beräknas påbörjas hösten 2016. Första inflyttning 2018.	Trafikkontoret har inget genomförandebeslut än för ombyggnation av Roslagsvägen och byggandet av en gång- och cykelbro.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Albano antagits och vunnit laga kraft sommaren 2009 efter överklagande. Svenska Bostäder har fått markanvisning för att i en senare etapp uppföra ytterligare ca 400 student- och forskarbostäder.	miljööverdomstolen.		
Annedal, Mariehäll Annedal omfattar ca 2700 nya lägenheter, en ny skola och flera nya förskolor. I stadsdelen anlägger staden även gator, parker, strandpromenad, sopsugsanläggning m.m.	Markanvisningar skedde under 2005 till 19 byggherrar. Genomförandebeslut för utbyggnaden av Annedal togs i ExplN 2007-02-15 och i KF 2007-05-07. Evakuering av befintliga verksamheter har skett successivt fr.o.m. april 2007. Rivning av befintlig bebyggelse samt mindre konstruktioner gjordes under våren 2008. Etapp 1A: Omhändertagande av förorenade massor, grovterrassering, utbyggnad av arbetsgator m.m. påbörjades under sommaren 2008. Slutbesiktning av etappen skedde i januari 2010. Etapp 1B: Ombyggnad ramper till Ulvsundavägen mm. startade november 2008. Slutbesiktning i december 2009. Lönnebergaparken och Å-parken slutbesiktigade och klara 2010, etapp 2A pågår t.o.m. vintern 2011. Byggstart för bostäder har skett under 2010. Byggstart för etapp 2B samt en bullerskärmstreprenad startade under kvartal 1, 2011. Ett reviderat genomförandebeslut togs i ExplN 2011-06-16, i KF 2011-10-17. Första inflyttning i området var den 16 februari 2011. Per augusti 2015 är ca 1900 lägenheter inflyttade. Projektering av framtida gata och park	Den sista stora utbyggnadsetappen med kvarter, gator och torg färdigställdes under hösten 2015. Utbyggnad av bostäder inom kvarteret Linaberg pågår. Entreprenad för omdaning av Bällstavägen förbi Annedal planeras att starta under våren 2016. Alpvägen är en förlängning av Emils Gata genom Linaberg och blir färdigbyggd runt 2019. Detaljplanen för Baltic 8 innebär att ett aktivitetstorg skall byggas av Exploateringskontoret, torget kommer att byggas ca 2020.	Avvikelsen mellan projektbudget och projektprogno beror till stor del på att de första etapperna för Annedal handlades upp i högkonjunktur samt att marksaneringen kostat mer än förväntat på grund av mycket ej återanvändbara massor. Grundläggning för gator m.m. har också varit betydligt svårare än förväntat och detta verkar vara fallet för kommande etapper också. Den sista detaljplanen för Annedal upphävdes delvis av Mark- och Miljööverdomstolen i augusti 2013. Domen har medfört konsekvenser för projektets budget. Ombyggnad av Bällstavägen ingår i projektet. Indikationer finns på markföroreningar under vägen, vilket kan medföra kostnader som är svåra att uppskatta.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	inom Linaberg är klar. Den av staden utbyggda sopsuganläggningen har överlåtits under 2015 och anläggningen förvaltas nu av en samfällighet. Under hösten 2015 blev gatuutbyggnad och torg (Mariehallstorget) färdigställt.		
Axelsberg - Örnberg, Hägersten Ca 850 lägenheter kommer att byggas på överdäckningen av Axelsbergs tunnelbanestation och längs Selmedalsvägen och Hägerstenvägen i kvarteret Oväder. Ca 100 lägenheter byggs i Örnbergs arbetsområde och vid tunnelbanan/centrum.	Markanvisning samt programbeslut 2000-05-23. Remissvar program 2002-08-20. Principöverenskommelse för överdäckningar av Axelsberg m.m. samt genomförandebeslut för Kvarteret Oväder togs i MN 2006-05-23. Kvarteret Oväder (200 lägenheter) har påbörjats 2008 (gatuarbeten) och färdigställets 2011. Detaljplanen för Örnberg (Albatrossen) har vunnit laga kraft.	Rev inriktningsbeslut kring årsskiftet 2015/2016. Genomförandebeslut för projektet Axelsberg planeras fattas i KF under 2017. Första byggstart planeras ske tidigast 2018. Genomförandebeslut för projektet Örnberg planeras fattas i ExplN 2016. Första byggstart planeras ske tidigast 2018. Omarbetning av delar av projektets centrumdel samt kv. Fader Bergström pågår. Nytt plansamråd under 2016	På grund av stora utgifter för överdäckning är stora delar av projektet mycket osäkert. Tidsförskjutningar pga. omfattande utredningar tillsammans med SL och byggherrar.
Brevlådan Projektet ligger utmed Grycksbovägen och Enskedevägen i Svedmyra. Projektet innehåller cirka 280 lägenheter där JM ska bygga cirka 160 bostadsrätter och Familjebostäder 120 hyresrätter. SISAB har en befintlig förskola på fastigheten Reket 1, förskolan kommer att omlokaliseras inom planområdet. Befintlig rondell ska byggas om från	Detaljplanen har blivit godkänd i SbN i maj 2013. Genomförandebeslut i ExplN 2013-06-13. I KF 2013-11-04. Reviderat genomförandebeslut i ExplN 2016-02-04. Byggstartades i september 2014.	Slutredovisning kan ske i slutet av 2016.	En stor utgift i projektet är de ledningsomläggningar som behöver göras för att möjliggöra projektet. Efter ytterligare geotekniska undersökningar kan utgifterna komma att öka i projektet på grund av sprängkostnader och hantering av miljöfarliga massor.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
fem armar till fyra armar. Detta görs genom att Selebovägen flyttas.			
Bromma Blocks (stormarknadsområde) Bromma Blocks är ett befintligt handelsområde beläget intill Bromma Flygplats och utgörs idag av gamla hangarbyggnader. En ny detaljplan har upprättats som möjliggör en utveckling av handelsområdet söderut innehållande dagligvaru- och detaljhandel. Genom det nya handelsområdet möjliggörs även utbyggnaden av tvärspårvägen mot Kista. Byggherrar är KF Fastigheter och Fastighets AB Bromma Center Södra. Staden har åtagit sig att bygga om Flygplatsinfarten som i detaljplanen gjorts till allmän gata samt att anlägga en vägbro, s.k. fly-over, över Ulvsundavägen. Staden ska också då tvärbanan byggs och strukturen i stadsutvecklingsområdet i Ulvsunda industriområde klagörs anlägga en gång-	Avtal med byggherrar och Storstockholms Lokaltrafik samt genomförandebeslut godkändes i ExplN 2009-06-11. Samma dag godkände SbN detaljplanen. Detaljplanen och genomförandebeslutet m.m. antaget i KF 2009-11-30. Projektering av stadens anläggningar är slutförda.	Byggstart för stadens anläggningar (Fly-over och Flygplatsinfarten) är nu planerad till 2016. ICA Fastigheter Sverige AB har förvärvat bolaget Bromma Center Södra ABs del och siktar på att kunna öppna butiken oktober 2017.	B Byggstarten har förskjutits jämfört med genomförandebeslutet, vilket har medfört att projekteringsutgifter m.m. förskjutits. Byggstart för stadens arbeten är osäkra då dessa ska samordnas med exploatörernas. Risk för att stadens intäkter från tomträttsavgälder minskar då exploatörerna väljer att bygga ut mindre än planerat. Projektnettot förblir dock positivt.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
och cykelförbindelse från Bromma Blocks till det nya bostadsområdet.			
Nybohovsbacken Staden ska sälja mark till Besqab AB som bygger bostadsrätter längs Nybohovsbacken, Liljeholmen. Stockholmshem bygger hyresrätter på befintlig och blivande tomträtt längs Nybohovsbacken. Staden ska bygga om Nybohovsbacken samt bygga en ny kvartersgata som leder ner till en ny förskola som SISAB bygger. Kvartersgatan byggs och bekostas av staden. Staden bygger också en ny park i anslutning till de nya bostäderna. Några av husen byggs ovanför tunnelbanan samt bergbanan, dock ej inom skyddszonen för dessa anläggningar.	Inriktningsbeslut togs 2008- 01-24. Detaljplanen vann laga kraft under 2013. Genomförandebeslut togs i exploateringsnämnden 2014-03-13, KF godkände genomförandebeslut och försäljning 2014-06-16. Markförsäljning skedde under mars 2015.	Ekonomi fortsärande osäker pga. komplicerade konstruktionsförutsättningar för en ny spont. Avvaktar därför med reviderat genomförandebeslut tills säkrare kalkyl och prognos för projektet finns.	Svårigheter med konstruktion av spont för kvartersgata har påverkat tidplan och ekonomi. Projektering pågår fortsärande av sista delen av kvartersgata, ekonomin är därför osäker. Groventreprenaden för gatan medför stora ökade kostnader, ca 15-20 mkr jämfört med genomförandebeslut: Förfrågningsunderlaget var ej komplett och saknade mängder för flera viktiga poster. På grund av anpassningar till bostadsbygge och krav från Trafikkontoret har arbetet delats upp i flera små skeden med dyra skyttelsignaler. Eftersom vi inte fick tillstånd av SL att spränga intill bergbanan har berget loss hållits mekaniskt med ökade kostnader som följd. Schaktslänterna kunde inte göras enligt handlingar. Flackare slänter och spontkasetter har används i stället vilket inneburit merkostnad. Eftersom upphandlingen av entreprenaden blev överklagad kunde Stadens arbeten inte starta enligt tidplan vilket fått till följd att husbyggnation påbörjats innan gatuombyggnaden är klar. Detta har medfört samordningsproblem som i sin tur medfört ökande kostnader. Byggnation i närhet av tunnelbana och bergbana kan komma att påverka tidplanen. Markföroreningar har påträffats och är under utredning. Detta kan medföra kostnader för transport och deponi. Stor vattenledning som ej får driftstöras vid förskolan som ska byggas samt omfattande ledningsomläggningar i Nybohovsbacken.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Rosenlundsparken Ca 200 lägenheter varav 80 bostadsrätter ska säljas till JM för ca 160 mnkr och resterande som tomträtt till Stockholms hem med 5 avdelningar förskola. Investeringar i väg med stora ledningsflyttar och park om ca 75 Mnkr. Evakuering av en förskola och nedstängning av en annan förskola.	Genomförandebeslut i ExplN 2014-04-10, i KF 2014-06-16.	Fastighetsbildning har skett feb 2016. Tecknande av exploateringsöverenskommelse. Försäljning av mark vid tillträde (tidigast oktober).	Ökade kostnader för ledningsflyttar. Utgiften för nedstängning av den ena förskolan på ca 2 mnkr samt evakuering av den andre för ca 0,5 mnkr.
Skogstjärnan 108 hyresrätter genom Svenska Bostäder och 126 bostadsrätter genom Ikano. En ny lokal gata anläggs av exploateringsnämnden parallellt med Lövestavägen för angöring av det nya bostadsområdet. Bostadsområdet byggs parallellt med Lövestavägen. Staden bygger om Lövestavägen till en s.k. stadsgata med kantsten och trädplantering.	Inriktningsbeslutet togs i januari 2008 om 45 mnkr. Genomförandebeslut om 55 mnkr godkändes i ExplN juni 2014. KS 1 okt 2014. Beslut antogs i KF i november 2014. Detaljplanen överklagad till länsstyrelsen men vann laga kraft den 1 maj 2015. Mark har sålts till Ikano för bostadsrätt. nov 2015. Byggstart för stadens arbeten okt 2015.	Byggstart för staden oktober 2015. Ikano och Svenska Bostäder byggstartar under 2016.	Tilläggskostnader till markentreprenaden förväntas då arbetet har varit mer krävande förväntat. Försäljningen av mark har dock givit mer inkomst än förväntat.
Slussen Projektet Slussen omfattar rivning och nyanläggning av trafikapparaten mellan Gamla Stan och Södermalm.	Beslut togs i Kommunfullmäktige 2015-09-28 att godkänna det reviderade genomförandebeslutet som tidigare godkänts i Exploateringsnämnden. Miljödomen har vunnit laga kraft.	Planprocess för bussterminal pågår, samråd framflyttat från april till maj enligt tidplan från SBK. Tid för antagande i SBN och KF kvarstår enligt tidigare (kvartal 1 2017).	Försening trafikomläggning påverkar byggstart juni 2016. Planprocess Bussterminal – arbetet ligger på projektets kritiska linje – påverkan på sluttid. Risken är att vi ej får

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Till detta ska kopplas en ny bussterminal för Nacka- och Värmdöbussarna. Det nya Slussen ska bli en mötesplats där ytor för handel och kultur byggs upp med den kollektiva knutpunkten som nav. I projektet ingår också att bygga ytterligare kanaler mellan Mälaren och Saltsjön för att kunna tappa mer vatten från Mälaren. Vissa delar av konstruktionerna tål inte längre tung trafik. Trafiknämnden bekostar årligen temporära förstärknings- och säkerhetsåtgärder för 10-15 mnkr.	Högsta Domstolen (HD) beslutade 2015-08-20 om att inte bevilja prövningstillstånd till överklagande parter. Det innebär att miljödomen från Mark- och miljööverdomstolen ligger fast. I och med detta har staden nu ett lagakraftvunnet tillstånd enligt miljöbalken för att bygga om Slussen och reglera om Mälaren. Historik: Programsamaråd enl. Miljöbalken hölls under hösten 2007. Beslut om nybyggnadsinriktning togs i SbN december 2007. Reviderat inriktningsbeslut om totalt 115 mnkr togs i ExplN december 2008 och i KF maj 2009. Genomförandebeslut togs i ExplN februari 2010 och i KF juni 2010. Beslut om utformning och fortsatt arbete togs i maj 2009. Plansamaråd har hållits under kvartal 1, 2010. Planen antagen i stadsbyggnadsnämnden 2011-09-29. I KF 2011-12-12. Ansökan för miljödom inlämnades i mars 2012. Detaljplanen för bussterminal i Katarinaberget antagen i KF juni 2012. 2013-12-06 upphävde Mark- och miljödomstolen detaljplanen på formella grunder. Staden har överklagat och begärt prövningstillstånd i mark- och miljööverdomstolen. Stockholms stad överklagade i december 2012 Mark- och miljödomstolens beslut om att upphäva detaljplanen för Slussen. I september 2013 fastställde Mark- och miljööverdomstolen detaljplanen för Slussen. Domen går inte att överklaga. Under oktober och	Projektplan uppdaterad med anledning av reviderat genomförandebeslut och ny vision, godkänns i styrgrupp under april. Gestaltningssprogram 2.0 upprättat, granskning pågår, godkänns i maj. Migrering av projektportal Slussnet från nuvarande plattform och server hos Sweco till Volvo IT pågår och beräknas färdigt i maj. Planering och flytt till nytt projektkontor pågår. Flytt är planerad till augusti.	antagen plan innan 2016. Genomförandeaftal med TF kritisk för planarbetet.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	november 2013 har huvudförhandling i Mark- och miljödomstolen avseende tillståndsansökan för vattenverksamhet genomförts. 2014-02-13 meddelade mark- och miljödomstolen att staden får ett samlat tillstånd för alla de arbeten man sökt tillstånd för. Arbeten avseende bussterminalen villkoras av att detaljplanen för bussterminalen vinner laga kraft. Domen måste vinna laga kraft innan staden kan påbörja de tillståndspliktiga arbetena. Domen har överklagats och ligger hos Mark- och miljööverdomstolen där huvudförhandling skulle ske under november 2014. Detaljplanen upphävdes på formella grunder 2013-12-06 av Mark- och miljödomstolen, 2014-03-31 fastställde Mark- och miljööverdomstolen domen. Staden avser påbörja en ny planprocess för en detaljplan för en bussterminal i Katarinaberget. Förberedande arbeten i form av främst ledningsomläggningar har handlats upp och arbete pågår sedan våren 2013. Enbart arbeten som ryms inom gällande detaljplan utförs. I februari 2013 godkände trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden kontorens redovisning av trafikplaneringen under byggtiden. I oktober 2014 lämnades en lägesredovisning för projektet. I november 2014 påbörjade kommunstyrelsen en genomlysning av projektet som blev klar i januari 2015.		

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Årstafältet Projektet är ett stadsutvecklingsprojekt, en ny stadsdel med ca 6 000 bostäder och en omdanad park. Årstafältet är en del av den centrala stadens utvidgning och stadsdelen kommer att bli tät och varierad med butiker och verksamheter i bottenvåningarna. Programprojektet omfattar budget för programarbetet för stadsutvecklingsprojektet fältet och de etapper som ännu inte påbörjats. När nya projektetapper påbörjas justeras detta projekt så att budgeten för etapperna utgår ifrån det övergripande projektet.	Programsamråd hölls 2010. Därefter har inriktningsbeslut fattats 2010 för att sedan revideras 2012 och 2015. I senaste revideringen godkändes totala utredningskostnader om 200 mnkr (varav ca 80 mnkr upparbetat). I april 2014 fattade exploateringsnämnden beslut om kompletterande utredningsuppdrag för södra delen av fältet, vilket inkluderats i helheten för det senaste reviderade inriktningsbeslutet. Med denna senaste komplettering är prognosen ca 6 000 bostäder på Årstafältet. Den första bebyggelseetappen omfattar ca 1 000 bostäder, samt utbyggnad av delar av den stora parken. Genomförandebeslut för första etappen är fattat och beskrivs närmare i underprojektet till detta övergripande projekt för Årstafältet. Etapp 2 och 3, samt delar av etapp 5 och 6 är markanvisade. Etapp 2 väntas antas senare under året. För etapp 3 och del av etapp 5 har planarbete just inletts.	Staden har genom S:t Erik Markutveckling köpt tomträtten inom Postgården 2 och 4 där Martin Olsson bedriver sin verksamhet. Projektet kommer därför i framtiden att utökas med dessa delar, eventuell som plats för ett nytt sjukhus vilket Landstinget ännu inte bestämt var det ska ligga. Nästa genomförandebeslut väntas hösten 2016 när detaljplanen för etapp 2 är klar att antas. Genomförandetid: 2016-2031.	De första detaljplanerna (etapp 1 och parken), samt genomförandebeslutet för etapp 1 har överklagats, vilket försenar byggstarten ca 1 år (försatt att överklagandena avslås). Detta beskrivs utförligare i underprojektet för etapp 1. De största ekonomiska riskerna ligger annars i framtida försäljningspriser för marken. Även oklarheter runt kostnader för omläggning av vatten- och avloppsledningar innebär oklarheter på utgiftssidan.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Årstafältet Etapp 1 Den första etappen innehåller ca 1 000 lägenheter i blandade upplåtelseformer, lokaler för verksamheter i bottenvåningarna och tre förskolor. Stadens arbeten omfattar även arbeten med delar av den nya parken utöver de gator och ledningsomläggningar som krävs för att färdigställa etappen.	Genomförandebeslut fattades hösten 2015-09-07. Beslutet omfattar genomförande av första bebyggelseetappen (detaljplan 1) och delar av parken (egen detaljplan).	Med tanke på överklagandeprocessen är trolig byggstart kvartal 2 2017 för stadens anläggningar. Första start för byggherre blir därmed ca kvartal 4 2019 med första inflyttning ca 2020-21.	Både detaljplanerna och genomförandebeslutet överklagades. Trolig tid för att avgöra överklagandena är ett år. Första etappen omfattar en stor del av hela Årstafältets projektbudget (ca 1 mdkr av totalt 3,5 mdkr för hela Årstafältsprojektet). Bl.a. innehåller första etappen genomförande av delar av parken inklusive dagvattendamm, bullerskydd längs Huddingevägen, flytt av koloniområde och omfattande ledningsomläggningar, vars kostnader är osäkra. Glappet mellan utgifter och inkomster innebär en viss risk att intäkterna blir lägre än budgeterat vid en eventuell prisnedgång på bostadsmarknaden.
Telefonplan, Midsommarkransen/ Västberga Detaljplaneprogrammet från november 2004 inkluderar ca 2 000 bostäder och 70 000 kvm arbetsplatser.	Planläggningen sker i ca 15 olika detaljplaner. Genomförandebeslut för de olika delprojekten fattas löpande. Den nya exploateringen orsakar en ökad trafikbelastning varför områdets gatunät rustas upp i sju etapper. Staden och övriga fastighetsägare marknadsför Telefonplansområdet som ett centrum för verksamheter och institutioner knutna till design.	Genomförandebeslut för gatuupprustningen omfattande ca 50 mnkr har fattats. De första fyra etapperna av gatuupprustningen är klara. Sju detaljplaner med sammanlagt ca 1 550 lägenheter i ny- och ombyggnation har antagits och vunnit laga kraft. Ca 1 350 av dessa är färdigställda och för ca 200 har markarbeten eller motsvarande startats. Resterande bostadsetapper, ca 700 lägenheter, har beräknade byggstarter fram till år 2016. Utbyggnaden av nya kontor har inte påbörjats. Projekt Telefonplan 4 ”Designens hus” har kraftigt omarbetats pga. länsstyrelsens remissvar och bostäderna minskats från 200 till ca 130.	Förskjutningar i projektet med ökade utgifter som följd. På grund av att lägenhetsstorlekarna minskat och att planerade kontor ersatts av bostäder så har antalet bostäder ökat jämfört med vad som redovisades i programmet.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Tvålfvingan, etapp II Inom Kv. Tvålfvingan har Stena Fastigheter, som äger merparten av marken inom kvarteret, genomfört parallella arkitektuppdrag för att undersöka förutsättningarna för en överdäckning invid Telefonplans tunnelbanestation. För de delar som ligger på stadens mark har Stena erhållit en tidig markreservation. Projektet är en del av detaljplaneprogrammet för ca 2 000 lägenheter och 70 000 kvm lokaler vid Telefonplan.	Inriktningsbeslut om 5 mnkr i ExplN 2012-12-12. Planering har påbörjats under sommaren. Start-PM togs i SbN 2014-06-12. Tidig markanvisning om ca 1 300 lägenheter till SSM Fastigheter.	Projektet innefattar ca 1600 lägenheter. En tidig markreservation gjordes i februari 2016. Stora osäkerheter i kostnader mot SL och genomförandeproblematik. ExplN önskar en utredning av en nordlig uppgång för tunnelbanan.	Designens hus krymper till ca 100 lägenheter efter LST yttrande vilket ger minskade kostnader för gatuombyggnad.
Packrummet och Sjöviksskolan Projektet omfattar ca 900 bostäder och en F-9-skola för 1200 elever vid Årstaberg. Utgifterna avser främst ny- och ombyggnad av gata och park/torg.	Projektet omfattar ca 900 bostäder och en F-9-skola för 1200 elever vid Årstaberg. Genomförandebeslut togs i Exploateringsnämnden 2015-10-15, ska vidare till KF. Beslutet omfattar investeringsutgifter om 214 miljoner och beslut om försäljning av Packrummet 9-12 samt del av Årsta 1:1 med en försäljningsinkomst om cirka 1 115 mnkr. Genomförandebeslut togs i KF 2015-12-14, har vunnit laga kraft.	Etappvis tillträde till fastigheterna och etappvis utbyggnad av bostäder och gator, parker under år 2016-2025.	Osäker tidplan pga. detaljplanen är överklagad till länsstyrelsen
Årstadal, Liljeholmen En ny stadsdel med ca 4 000 lägenheter och ca 100 000 kvm kontor håller på att växa fram i det	Program för ombyggnad av Södertäljevägen togs fram 2004. KF har godkänt två markförvärv. GfN godkände 2003-04-22 ett genomförandebeslut avseende nybyggnad av park och en ny gångväg samt ombyggnad av delar av Sjöviksbacken för 19	De sista etapperna har börjat byggas ut i Årstadal (påbörjades under 2015) och sammanlagt kommer området att bli hem åt 14 000 personer på en mycket liten yta om endast fem hektar.	I genomförandebeslutet ingår att bygga om korsningen mellan Södertäljevägen och Hägerstensvägen till en cirkulationsplats. Mycket talar för att denna ombyggnad inte kommer att genomföras, inom projektet. Orsaken till det är att denna ombyggnad inte längre bedöms som helt

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
gamla industriområdet Årstadal. Ett programförslag för området togs fram 2001.	mnkr. 2005-04-18 godkände KF genomförandet av exploateringen omfattande investeringar om 348,4 mnkr. De första etapperna av utbyggnaden ligger till stora delar på privat mark. Successivt har stadens mark i anspråk tagits och då har också de stora investeringarna för staden påbörjats. Stora delar av stadens mark har varit upplåten med tomträtt för industri. Större åtgärder på stadens mark påbörjades 2003. Under 2007-2010 har stadens största entreprenader inom området pågått. Tätheten i området har lett till ett behov att förstärka och tillgängliggöra de grönytor som finns i stadsdelen. Med anledning av detta har ett parkprogram för Årstadal tagits fram. Programmet färdigställdes och publicerades på stadens hemsida under april 2015 och under våren 2015 har staden inlett byggnation/upprustning av de första parkdelarna med finansiering från olika projekt i stadsdelen. Fredsborgsparken behöver byggas om för att klara den belastning den utsätts för och fungera bättre.	Ombyggnationen av Fredsborgsparken kommer att utföras under hösten 2016.	nödvändig för att klara trafikkapaciteterna i Årstadal. Detta därför att flera av de kvarter som var tänkta som kontorsarbetsplatser i stället har byggts som bostäder, vilka har betydligt lägre trafikalstringstal. Ombyggnaden skulle även omöjliggöra en framtida nedgrävning av den genomgående trafiken. En större ombyggnad av Södertäljevägen, med en eventuell nedgrävning av de genomgående körfälten, kommer att utredas närmare. För detta finns ett eget projekt (Södertäljevägen).
Älvsjö Centrum Förnyelse väster om järnvägen med 700 lägenheter, hotell, butiker och buss- och spårvägsterminal m.m. Planering med Banverket och SL för att skapa ett resecentrum.	Programarbete avslutat. Trafikanalyser och utredningar för resecentrum genomförda. Projektering klar mars 2009. Detaljplan och genomförandebeslut i ExplN 2009-12-17, i KF 2010-03-29. Byggstartades september 2010. Resecentrum byggdes klart 2013 och utbyggnaden av gator och torg som påbörjades 2010 fortsätter till 2016. Utbyggnad under 2010-2018.	Under 2015 byggstartades hotell. Bostäder i kvarter 4 byggstartar 2016.	

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
---------	-------------	------------------------	-------------------

PLANERINGSPROJEKT ÖVER 50 MNKR			
Järvalyftet Kommunfullmäktige gav 2007 kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra ett särskilt program avseende södra och norra Järvafältet, det s.k. Järvalyftet. Vision Järva 2030 har tagits fram inom ramen för Järvalyftet.	Inom Järvalyftets ram, exklusive Kista, beräknas i dagsläget ca 1 500-2 000 lägenheter och ca 10 000 kvm lokaler att kunna byggas. Av dessa tänkbara lägenheter finns inriktnings- eller genomförandebeslut för ca 600 lägenheter.	Förslaget remissbehandlades under hösten 2008. Kommunfullmäktige godkände förslaget 2009-04-20. Nästa steg blir att berörda nämnder och bolag ska genomföra delar av förslaget till Vision Järva 2030. Olika delprojekt inom Järvalyftet presenteras mer i detalj nedan.	
Rinkeby Allé Ombyggnad av Rinkeby Allé samt anslutande gator och gångvägar. Den trafikseparerade gatan byggs om till en stadsgata. Ombyggnaden kommer även att omfatta omdaning av Rinkebyplan och del av Rinkebysvängen.	Utredningsbeslut i exploateringsnämnden 2010-11-18 om 3 mnkr. Inriktningsbeslut för ombyggnad av Rinkeby Allé beslutades i ExplN 2011-09-29. Samtidigt lämnades markanvisning till Svenska Bostäder 70 lägenheter samt planbeställning. Strukturplan för Rinkeby Allé är godkänd av SbN maj 2013 och i KF 2013-11-04. Ytterligare markanvisning till Svenska Bostäder med 70 lägenheter samt markanvisning till Micasa för vårdboende. Genomförandebeslut i ExplN 124 mnkr den 2015-12-10.	Genomförandebeslut i KF våren/sommaren 2016. Detaljplan vinner troligen laga kraft september 2016. Byggstart årsskiftet 2016/17.	Kompensation för omformning av förskoletomt diskuteras. Enligt avstämning med SLK och Stadshus AB föreslås finansiering av Rinkeby Allés ombyggnad ske med särskilda medel. Integrationsprojekt inom Vision Järva 2030 (Järvalyftet). Upprustningen är utvidgad och omfattar Rinkebyplan och del av Rinkebysvängen. Tidplan för ombyggnad av Rinkeby Allé skall samstuderar med tidplan för Svenska Bostäders om och nybyggnad av bostadshus samt Familjebostäders ombyggnad av fastigheten Kvarnberget 2 till polishus. Bro mellan Rinkeby och Stora Ursvik byggs av trafikkontoret hösten 2015 till sommaren 2017.
Tenstaterassen Ca 300 lägenheter samt vårdboende byggs intill tunnel över E18. Staden bygger offentliga stråk och platser ovanpå överdäckningen av E18 och	KF beslutade oktober 2003 att två överdäckningar ska byggas över E18 och att dessa ska utformas för bebyggelse. Byggprojekten ingår i stadens satsningar på Järvafältet och innebär att ca 250 lägenheter byggs intill tunnel över E18. Kontakten till Järvafältet för boende i stadsdelarna kommer att förbättras genom	Detaljplanearbetet förväntas starta på nytt under våren 2016. Genomförandebeslut i ExplN under kvartal 3 2017 för sin del, därefter i KF. Färdig detaljplan 2016 kvartal1.	Ekonomi i projektet är en stor och avgörande fråga för byggbolagen. Om försäljningsprisen är under 38000 kr/BRA kommer marken att upplåtas med tomträtts, annars försäljning. Byggprojektet är komplext. Uppskattad kostnad är ett riktvärde.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
bygger driftväg till fältet Nivåskillnaderna ned mot fälten är omkring 15 meter. Ett gc-stråk byggs till centrala gc-system i Tensta. Kontakten till Järvafältet för boende i stadsdelarna kommer att förbättras.	överdäckningen. Staden bygger offentliga stråk och platser intill överdäckningen över E18 och anlägger vägar till fältet. Trafikverket bygger överdäckningarna med hjälp av stadens infrastrukturmedel. I Tensta byggs en väg för utrycknings- och driftfordon till fältet. Bouwfonds Veidekke AB erhöi i oktober 2007 en markreservation för ca 250 lägenheter för bebyggelse på däck. Detaljplanearbetet har påbörjats 2009. Detaljplanen har vilat men förväntas starta upp. Markanvisning med inriktningsbeslut i ExplN 2009-04-23. Bolaget och staden söker gemensamt samarbetspartner.		
Kista Äng Projekt innehållande ca 1300 bostäder varav ca 300 är studentbostäder.	ExplN tog 2013-02-07 beslut om att markanvisa ca 300 studentlägenheter till ByggVesta AB och för att utreda förutsättningarna för en utbyggnad av Kista Äng.	Systemhandling snart färdiggranskad inom Staden. Några punkter hamnar på restlistan och ska lösas tillsammans med TK och SDF innan sommaren.	Aerologiskutredning måste utföras för att veta om förskolan kan ligga på föreslagen placering. Utredningen blir klar i maj. Beroende på vad den kommer fram till kan tidplanen påverkas om ny placering av förskolan måste hittas. Efter inledande geotekniska utredningar konstateras att marken kommer behöva omfattande grundförstärkning. Tillsammans med utökningen av området förväntas kostnaderna för utbyggnad av allmän plats bli högre än uppskattat i inriktningsbeslutet.
Påsen/Godsvagnen Skanska äger tillsammans med Areim fastigheten Godsvagnen 10. Skanska äger även tillsammans med Ikano den angränsande fastigheten Påsen 10 samt tomträtten till Påsen 8. Planarbete pågår för att	Detaljplanen var på samråd 2014-12-18 - 2015-02-12. Samrådsredogörelse och inriktning inför granskning godkändes av SBN 2015-08-20. Granskning av planen genomförs 16/9-14/10. I december 2015 togs genomförandebeslut i ExplN och SBN godkände detaljplanen.	Säljstart för bostäder har skett och byggherrarna söker bygglov och byggstart väntas inom kort. Staden kommer att projektera och upphandla entreprenad för finplanering för preliminär start under kvartal 3 2018 samordnat med inflyttning i de nya bostäderna.	

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
kunna ersätta merparten av befintlig kommersiell bebyggelse med ca 750 lägenheter. Staden ska utföra ny- och ombyggnadsarbeten av gator och park samt göra vissa markbyten med bolagen. Påsen 8 föreslås friköpas i samband med planfastställelsen.			
Stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden	Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden som omfattar en utbyggnad av 12 000 bostäder och 35 000 arbetsplatser, som ska kombineras med en modern hamn och annan strategisk infrastruktur som Spårväg City. Utvecklingsområdet innehåller fem delar; Energihamnen, Frihamnen, Loudden, Hjorthagen och Värtahamnen. Planering och genomförande i området genomsyras av ett tätt samarbete med övriga aktörer, såsom Stockholms Hamn, Trafikverket, Fortum, SL samt såväl byggherrar och intressenter såsom redan befintliga boende och verksamma. Utbyggnaden kommer att pågå under ca 20 år med en utbyggnadstakt av ca 500 lägenheter/år, och innehålla flera större infrastrukturprojekt med kopplingar till övriga delar av staden och länet.	Avtalsberoende infrastrukturinvesteringar kan i ett tidigt skede ge stora avvikelser i förhållande till budgeten årsvis. Projektet förklaras mer i detalj nedan.	
Energihamnen Delprojekt i NDS. Området inrymmer idag Fortums verksamhet samt andra arrendatorer på kortare	Detaljplaneändring har ansökts hos SbK för energihamnen (okt. 2010). Det har visat sig att åtgärderna enligt Fortums miljötilstånd för utbyggnad av pir m.m. samt nytt kraftvärmeverk på Nimrod kan genomföras med bygglov enligt	Cementa utreder tillsammans med Stockholms Hamnar och Fortum hur kajlägen kan inrymmas och hur mark kan disponeras för att alla intressen ska få plats.	Utredningar om framtida disposition av ytor i Energihamnen har visat att området inte räcker till för de anspråk som gjorts på ytor. Fortum önskar ytor för framtida utvecklingsmöjligheter och effektivisering i sin verksamhet. Stockholms Hamnar behöver plats att lagra

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
arrenden. En vision för framtida disposition av Energihamnen har utretts. Utöver Fortums framtida utvecklingsbehov har även lokalisering av Cementas cementdepå (för att flytta från Lövholmen) utretts och Stockholms Hamnars framtida behov av lagring av bunkerolja, diesel och LNG till fartyg ingått. Dessutom har kopplingen för gång- och cykel i nord-sydlig riktning mycket låg standard och behöver förbättras. Spårväg City är planerad genom området för att förbinda Värtahamnen med Ropsten.	gällande detaljplan. Bygglov har sökts för nytt krosshus m.m. Fortum har fått investeringsbeslut att påbörja arbetena med konvertering av anläggningen till mer biobränslebaserat. Arbetena påbörjades under våren 2013 med bl.a. muddring för ny pir och sprängning för ny transporttunnel. Tidplan för Spårväg city behandlades i sju nämnder/styrelser samt i SL:s styrelse november 2010. Tidplanen för Spårväg city kommer att påverka Energihamnen i stor utsträckning. Spårvägssträckning utreddes under 2014: längs Lidingövägen och i Norra Hamnvägen.	Överenskommelse mellan Cementa och Fortum krävs för att frigöra mark där Fortums cisterner står idag.	olja, diesel, bensin och LNG för tankning av fartyg. För att möjliggöra fler bostäder på Lövholmen finns önskemål om att Cementa ska flytta sin cementdepå till Energihamnen.
Frihamnen Bearbetat förslag till program 2013 visar på att ca 1 750 bostäder och ca 75000 kvm kommersiell bebyggelse kan inrymmas. Stor del är dock fortfarande hamnområde och projektet förutsätter bl.a. en ny lösning avseende containerterminal och besked avseende förlängning av Norra Länken till Frihamnen.	Beslut finns om att containerterminalen ska flyttas till Norvik, där Stockholms Hamnar AB bygger ny hamnanläggning. Markanvisning spårdepå i ExplN 2008-10-09. En provisorisk bussdepå med ca 50 biogasbussar är i drift sedan slutet av 2010. 2009-12-10 beslutade miljödomstolen att säga nej till en ny containerhamn i Norvik. 2010-12-22 meddelades att Stockholms Hamn AB får bedriva hamn-verksamhet i Norvik. Byggnation i Frihamns-området är planerat att ske som det sista byggprojektet i Norra Djurgårdsstaden med en preliminär byggstart omkring 2026. För Spårväg City är tidplanen oklar sedan landstinget ej gett några ekonomiska medel till projektet under de kommande åren. Utgångspunkten i stadens	Utredningsbeslut för Frihamnen ska under början av 2016 till KF.	Osäkerhet och förskjutningarna i prognosen beror på anslutning till Norra Länken/Österleden, gränssnitt exploatering/hamnverksamhet. En förlängning av Norra Länken till Frihamnen är en förutsättning för full utbyggnad. Landstinget har ej medgivit Spårväg City några ekonomiska medel de kommande åren. Enligt beslut ska projektgruppen för Spårväg City återuppstå närmare driftstart. Det är oklart vad det betyder för den fortsatta planeringen av en kapacitetsstark kollektivtrafik i Norra Djurgårdsstaden och arbetet med hållbara transporter. Projektet är beroende av att flera arrenden och hyreskontrakt sägs upp och att många byggnader rivs.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	planering i projektet är att det ska finnas en Spårväg City år 2023 när boende har flyttat in i Södra Värtan. Spårvägen Citys dragning genom Frihamnen är framtagen via parallella uppdrag där ett förslag gått vidare och bearbetats. Osäkerheter vad gäller hamnens trafik från Frihamnspiren år 2030 och framåt gör att mycket omfattande trafikstudier är gjorda. Utredningsbeslut för Frihamnen godkändes av exploateringsnämnden 2015-12-10.		Överenskommelse måste också ske med en privat markägare
Kolkajen- Kolkajen (Hjorthagen) Ca 2000 bostäder och 70 000 kvm kommersiella ytor samt Ropstens kollektivtrafik-knutpunkt med service och kontor.	10 december beslutade Exploateringsnämnden om tidig markreservation till Wallenstam för bebyggelse närmast Lidingöbron. Bussterminal m fl. kollektivtrafikfunktioner ska integreras i bebyggelsen. I norra Djurgårdsstadens lägesredovisning i Exploateringsnämnden 2015-05-21, redovisades Kolkajen-Ropsten särskilt. Förslaget i StartPM beskrevs tillsammans med en ekonomianalys som kontoret gjort för förslaget. 2015-05-21 togs beslut om start-PM för Kolkajen-Rosten i SbN. Detaljplanen ska pröva ca 2000 lägenheter och 70 000 kvm lokaler, enligt strukturskiss som utarbetats genom parallella uppdrag. En del av bebyggelsen möjliggörs genom stora utbyggander i vattnet.	Samråd planeras nu i april 2016. Genomförandebeslutet förskjuts då till kvartal 3 2017.	Utredningar om geologiska och markmiljöförhållanden är i slutskedet och en plan för utbyggandsteknik och hantering av föroreningar tas fram. Omfattande sanering behövs, som väntat. Föroreningar i havsbotten är mer omfattande än vad som tidigare antagits, vilket kan driva kostnaderna. Förutsättningen att huvuddelen av projektets parkering sker i bergrumsgarage kan säkras, då en plan B för bergrumsgaraget finns. Förhandlingar med Fortum om värmepumpen går framåt. Förutsättningar för Lilla Lidingöbrons landfäste klart. Samordning med trafikförvaltningen om kollektivtrafikpunkten pågår, bland annat genom att Wallenstam valts som intressent för utveckling av bebyggelse i Ropsten.
Valparaiso (Värtahamnsområdet) NCC har fått en markanvisning om ca 70 000 kvm för kontor och handel. Därutöver	NCC markanvisning förlängdes 2015-04-22 och är nu giltig t.o.m. 2017-04-30. Byggnation år: 2020-2025. Markanvisning i MN hösten 2006. Inriktningsbeslut som är kopplat till	Reviderat utredningsbeslut tas upp i ExplN i maj 2016. Start-PM för detaljplan förväntas i SBN kvartal 2 2016.	Närheten till Värtaverket bromsar start-PM för Valparaisos detaljplan. Då Sevesolagstiftningen förändrats påverkar det möjligheterna att bygga i närheten av Värtaverket. Riskerna utreds tillsammans med Fortum.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
innehåller projektet många infrastrukturbitar som sammanbindning av Södra och Norra Hamnvägen och anslutningar mot Norra länken. Även Spårväg City planeras gå genom området.	inriktningsbeslut för Södra Värtan och genomförandebeslut för Värtapiren, togs i ExplN 2009-12-17. Ett omarbetat inriktningsbeslut har behandlats i exploateringsnämnden 2012-04-19, i KF 2012-05-28. Del av Valparaiso är enligt avtal upplåtet till Trafikverket som etableringsområde under bygget av Norra Länken. Avetablering har skett under 2014.		
Södra Värtan (Värtahamnsområdet) Området bedöms innehålla ca 250 000 kvm kommersiell bebyggelse och drygt 1 000 lägenheter. Södra Hamnvägen måste breddas för att klara infrastrukturen i området. Det påverkar Trafikverkets bangård som helst skulle tas bort helt alternativt minskas ner med antalet spår. Detta borde vara möjligt när containerverksamheten i Frihamnen flyttar till Norvik.	En detaljplan omfattande två kvarter innehållande handel, kontor och parkering var ute på plansamråd under våren 2005. Länsstyrelsen har i remissvaret avstyrkt planen med anledning av risksituationen. Plansamråd för detaljplanerna som innehåller bostäder skedde våren 2005. Länsstyrelsen, miljöförvaltningen och hamnen har avstyrkt bostadsanvändning med hänvisning till att denna kan påtagligt skada riksintresset hamn. Sbks samrådsredogörelse och ställningstagande redovisade i SbN i mars 2006. Lägesredovisning i GfN 2003-02-18. Lägesredovisning till GfN 2004-10-12. Inriktningsbeslut ExplN 2009-12-17. Reviderat inriktningsbeslut ExplN 2012-04-19, i KF 2012-05-28. För Södra Värtahamnen finns ett fördjupat program framtaget. Det godkändes av exploateringsnämnden 2012-03-15. Under kvartal 2, 2011 har en markanvisning om ca 90 000 kvm skett till SEB för kontor. Kv. Bristol markanvisades till Vasakronan vid nämnden den 15 mars 2012-03-15. Planarbete påbörjades för Antwerpen (SEB) under 2012. SEB meddelade 2013-04-24 att de inte avser	Byggnation år: 2018-2023. Markanvisningstävling för ca 650 lägenheter med markanvisningar kvartal 2 2016 i ExplN. Tillståndsansökan inlämnad till länsstyrelsen för upprustning av Södra kajen.	Osäkerhet om bostäderna klarar bullerkraven och hur riksintresset hamn påverkas. Möjligheten att bredda Södra Hamnvägen förutsätter att överenskommelse kan träffas med Trafikverket om att spårområdet kan minskas alternativt tas bort. Områdets låga parkeringstal förutsätter kapacitetsstark kollektivtrafik för att det ska fungera. Oklart beslutsläge för Spårväg City genom Södra Värtan då landstinget ej avsatt några ekonomiska medel.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
	flytta till Södra Värtan. Planarbete för kv. Bristol (Vasakronan) påbörjades vid halvåret 2013. Påbörjande av framtagande av systemhandlingar under 2013. Start-PM i stadsbyggnadsnämnden den 15 oktober 2015.		
Marieberg Programarbete för Marieberg godkändes och redovisades i SbN under oktober 2012. Programområdet innehåller hela Marieberg och kommer resultera i flera delprojekt. För att skapa en mer levande stadsdel och komma åt byggbar mark planeras större gatuombyggnader, däribland Västerbroplan och delar av Gjörwellsgatan och Rålambsvägen. Programmet har resulterat i ett planerat mål om 1 500 lägenheter och 30 000 kvm kontor.	Markanvisning 2008-06-12 till ByggVesta AB för bostäder inom fastigheten Marieberg 1:29. Start-PM för program för Marieberg godkänt i SbN 2011-06-16. Utredningsbeslut i ExplN mars 2012. Programsamråd har skett under våren 2012. Framtagande av grovkalkyl för gatu- och parkarbeten pågår tillsammans med möjlig mängd byggrätt på stadens mark. Det ger möjlighet att se om staden själv kan bekosta infrastrukturåtgärder eller om hela stadsdelsutvecklingen är avhängiga gatukostnadsersättningar för att kunna genomföras. SbN godkände programmet i oktober 2012 med uttalanden om 50 % mer bostäder. Fortsatt utredningsarbete för utökad bostadsproduktion.	ter Stadens förvärv av Centauren för utbildningsändamål har Utbildningsförvaltningens behov av att komplettera etableringen med en ny idrottsbyggnad.	Miljöförvaltningens ifrågasättanden av Bromma flygplats beräkningar för flygtrafikbullret är ytterligare en pusselbit i det som kan komma att påverka ett återupptagande av Mariebergsprogrammet. Projektet avvaktar fortfarande LST:s beslut om Krillans krog.
Nordvästra Kungsholmen	Området utgör ett av stadens stora utvecklingsområden och omfattar en utbyggnad av bostäder, arbetsplatser, parker, gator m.m. samt sanering av mark. Totalt tillkommer ca 5 200 lägenheter och ca 300 000 kvm arbetsplatser.	År: 2007-2022	Osäkerheter finns i beslut som tas både hos stadens egna instanser samt övriga myndigheter. Detta kan skapa förskjutningar i budgeten för respektive projekt. Osäkerheterna förklaras mer i detalj per projekt nedan.
Kristinebergshöjden (Bostäder) Projektet kan påbörjas då trafikplats Lindhagensgatan	Markanvisning för bostadsändamål till Svenska Bostäder 2/3 och 1/3 till NCC samt SISAB i GfN hösten 2003. Markanvisning till Edicta våren 2004 för	Planarbete: 2012-2016. Genomförande: 2017-2020.	Planen för kontorshuset (Kristineberg 1:10) som ska fungera som bullerskärm åt bostäderna måste vinna lagakraft (förmodligen under 2017) innan vi går vidare med planen för bostadshusen.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
är ombyggd, och detaljplanen för NCCs kontorshus (Kristineberg 1:10/Kristineberg Kontor) vunnit laga kraft, då kontorshuset är tänkt att fungera som bullerskydd för bostäderna. Projektet omfattar ca 250 bostäder.	uppförande av tennisanläggning. SISAB och Edicta är ej längre intresserade. Programbeslut om uppförande av sporthall som miljöskärm mot bostadsbebyggelsen har antagits av ExplN och IdN september 2007. Markanvisning inkl. inriktningsbeslut till NCC för uppförande av kontor, januari 2008. Inriktningsbeslut i KF 16 juni 2008 samt uppdrag till IdN att återkomma med inriktningsbeslut för idrottshall. En separat detaljplan upprättas för trafikplatsen i samband med upprättande av arbetsplan. Byggstart för trafikplatsen skedde i augusti 2012. Därefter kan bebyggelsen på Kristinebergshöjden påbörjas. Genomförandebeslut för trafikplatsen antaget av ExplN december 2010 och i KF juni 2011. Detaljplanen för trafikplatsen vann laga kraft september 2011. Flera detaljplaner för bostäder, kontor och idrottshall kommer att upprättas. Detaljplanen för NCC-kontor, var på samråd mars 2013. Genomförandebeslut för kontoren togs i ExplN 2015-04-13 Start-PM för bostäderna på Kristinebergshöjden i SbN april 2013.		
Kristinebergshöjden (Kontor) Projektet innebär bebyggelse väster om Essingeleden och kan påbörjas då ombyggnaden av trafikplats Lindhagensgatan är färdig. Kontoret ska fungera som en bullerskärm mot	Markanvisning inkl. inriktningsbeslut till NCC för uppförande av kontor, januari 2008. Inriktningsbeslut i KF 2008-06-16 samt uppdrag till IdN att återkomma med inriktningsbeslut för idrottshall. En separat detaljplan upprättas för trafikplatsen i samband med upprättande av arbetsplan. Byggstart för trafikplatsen skedde i augusti 2012. När byggnationen är klar kan bebyggelsen på	Eventuellt antagande i KF under kvartal 2 2016.	Eventuellt överklagas detaljplanen vilket kan leda till förseningar i projektet. Avtal måste tecknas med Trafikverket angående flytt av Trafik Stockholm, förseningar i denna process kan också påverka byggstart. Detaljplan och exploateringsavtal är godkänt i nämnderna men avvaktar KF då Länsstyrelsen meddelat att planen i sådant fall kommer att upphävas p.g.a. dåligt omhändertagande av samhällsrisk. Samhällsrisken är en stor och svår fråga, diskussioner

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Essingeleden för den planerade bakomliggande bebyggelsen. Projektet omfattar ca 50 000 kvm kontor.	Kristinebergshöjden påbörjas. Genomförandebeslut för trafikplatsen antaget av ExplN december 2010 och i KF juni 2011. Detaljplanen för trafikplatsen vann laga kraft september 2011. Detaljplanen för NCC-kontor, var på samråd mars 2013. Genomförandebeslut för kontoren togs i ExplN 2015-04-13		pågick med länsstyrelsen under hösten 2015 för att komma till en lösning.
Kristinebergs Slott 10 Hornsbergs bussdepå planeras att flyttas till Tomtebodan i Solna. Staden kommer att förvärva marken av SL. Inom området planeras för ca 750 bostäder och 65 000 kvm kommersiella lokaler.	MN beslutade hösten 2006 om markanvisning till Ikano Bostaden (bostäder), Borätt (bostäder) och Skanska (kontor och bostäder). Start-PM SbN april 2008. Inriktningsbeslut togs i ExplN 2008-10-09 och i KF 2009-03-09. Detaljplanesamråd för bussdepån kvartal 2, 2010. Staden har slutfört systemhandlingar för gator, parker och idrottsplats.	SL förväntas ge definitivt besked om flytt av bussdepån till Tomtebodan under våren 2016. Planerat genomförande: 2018-2020 Detaljplanarbetet återupptagits januari 2016	Stora osäkerheter i projektet. Just nu vilar detaljplanering i avvaktan på beslut från SL om depålokaliseringen. Även frågan om samhällsrisk kan komma att påverka projektet.
Stadshagen (inklusive S:t Göransgatan-Glaven) Byggnad av bostäder, gator, idrottsplats, skola och tennishall.	Markanvisning finns till Borätt för 80 lägenheter. Beslut i ExplN maj 2008 om att ny tennishall ska byggas inom Stadshagens idrottsplats som ersättning för den som ligger i Kristinebergs strandpark. Markanvisning i augusti 2012 till Stockholmshem med 175-225 lägenheter och en underjordisk tennishall. Inriktningsbeslut i ExplN gemensamt med FsN, IdN december 2013, i KF 2014-12-15. Planarbete påbörjades våren 2014. Markanvisning finns till Järntorget Bostad AB (ca 25 lägenheter) Detaljplan för Fredhäll ännu inte startad. Markanvisning till Balder Sankt Göran AB för bostäder i Gladan 3 (ca 70 lägenheter) skedde i september 2015.	Genomförandebeslut tas tidigast under kvartal 1/2017. Samrådsredogörelse planeras till SBN kvartal 2 2016. Start-PM för detaljplan i Fredhäll planeras till kvartal 2 2016.	förändring av projektet kan ske först när den nya Kristinebergs idrottsplats är klar med bussgarage inunder. Troligen flyttar bussgaraget till Solna, men samordning behövs ändå med Kristinebergs idrottsplats. Ny 11-mannaplan i Fredhäll ska vara klar innan Stadshagens IP kan stängas för ombyggnad. Förhandlingar pågår med landstinget om flytt av Sankt Göransgatan. Detaljplan för Fredhäll ännu inte startad. Risk för överklagan av detaljplan för Stadshagens IP men även för detaljplan i Fredhällsparken.
Övriga stora projekt			
Blackebergsvägen Projektet avser, enligt	Inriktningsbeslut i ExplN 2013-10-17. Beslut om start-PM för detaljplanarbete för etapp	Genomförandebeslut planeras till våren 2016.	Detaljplanernas tidplaner är osäkra och först under detaljplaneprocessen klargörs hur många bostäder som

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
förslag till planprogram, att ny bebyggelse i form av 550-650 nya bostäder, men också lokaler för viss verksamhet och service, uppförs längs med Blackebergsvägen. Ombyggnad samt nybyggnad av gator ska ske. Programområdet är tänkt att delas upp i tre detaljplaner.	1 i SbN 2013-10-17. Markanvisning för förskola inom Blackebergsstråket beslutat i nämnd i september 2014. Förskolan ska utgöra en separat detaljplaneetapp. .		kan byggas inom de olika etapperna. Ledningssamordning inom området är en utmaning att lösa.
Brandstegen SISAB avser bygga en skola F-9 för 900 elever i en nedlagd brandstation belägen i Enbackens park. Besqab avser bygga ca 50 bostadsrätter. Till detta kommer omfattande gatuarbeten och ledningsomläggningar.	Reviderat inriktningsbeslut togs 2015-05-21 samtidigt som markanvisning för Besqabs bostadsrätter gavs. Detaljplanearbete pågår. Samråd hölls sommaren 2015. Utställning planeras till sommaren 2016. Kostnaderna i projektet kommer av de omfattande gatuarbeten som kommer krävas där gaturum smalnas av för att kunna ge plats åt skola och skolgård. Även stora ledningsomläggningar krävs och också marksanering i det som kommer att bli skolgård och gatumark.	Systemhandling beräknas bli klar före sommaren 2016. Utställning inleds strax före. Detaljplanen antas, för det fall att processen löper enligt plan, i sep-okt 2016, vilket i sin tur innebär att ett genomförandebeslut fattas i augusti-sept. SISAB räknar med skolstart läsåret 2020-2021. Besqab planerar sin inflyttning till tidigast 2018. Båda tidsangivelserna är under förutsättning att planen inte överklagas.	Risk för förseningar pga. överklaganden bör vara ganska hög då den gamla brandstationen för många symboliserar ett högt kulturhistoriskt värde och man därför önskar bevara mer eller hela miljön. Kostnaderna är osäkra då systemhandling ännu inte är färdig. Stora delar av marken är förorenad och måste saneras vilket medför stora kostnader. Stora ledningar och teknikanläggningar måste flyttas och kostnader för detta är, innan systemhandling tagits fram, svåra att förutse.
Blasieholmen På Blasieholmsudden ska ett Nobel Center byggas. Ca 12 000 ljus BTA. Uppläts med tomträtt med i huvudsak bostadsavgäld. Nobelmuseum, restaurang-, skol- och viss konferensverksamhet.	2011-07-18 fattades ett utredningsbeslut om 4 mnkr på delegation. Inriktningsbeslut i ExplN augusti 2012. I juni 2013 startade en arkitekttävling. Den genomförs helt och hållet av Nobelhuset AB och David Chipperfield Architects utsågs till vinnare. Utredningar för att kartlägga utgifter pågår. I april 2015 fattade exploateringsnämnden beslut om remissvar på detaljplan för Nobel Center samt gav exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal.	Genomförandebeslut är godkänt i ExplN 2016-03-10 med utgifter om 227 mnkr. KF väntas ta ställning till ett godkännande av detta samt antagande av planen 2016-04-25. I utgifterna ingår en ersättning för Tullhuset om 42 mnkr. Exploateringskontoret kommer att riva Tullhuset i ett initialt skede, när detaljplanen har vunnit laga kraft.	Efter godkänt genomförandebeslut återstår inte lika stora osäkerheter i fördelningen av utgifter mellan staden och Nobelhuset AB, dock återstår övriga risker som beskrivs nedan. De stora riskerna i projektet är att en arbetstunnel till befintligt tunnelbanesystem kommer att beröras, hur de befintliga husen ska hanteras, eventuella arkeologiska utgrävningar, påverkan på de kulturhistoriska värdena, samt att detaljplanen troligtvis kommer att överklagas till högsta instans. Det finns även stor risk för att andra beslut kommer att överklagas. Det är även stora

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Brommaplan Projektet avser att på platsen för nuvarande bussterminalen vid Brommaplan och intilliggande fastigheter överdäcka bussterminalen sammanbyggt med handel och ovanpå den nya terminal- och handelsanläggningen bygga bostäder, intill T-banan. Projektet utgår från att på att två befintliga byggnader som ägs av JM AB rivs, nuvarande hotellet och centrumbyggnaden. Totalt ca 22 000 kvm handel och service samt ca 850 lägenheter (ca 750 Grammet + 100 Linneduken). Frågan om skyddsavstånd och behov av skyddsåtgärder alternativt flytt pga. lukt och störning från närliggande reningsverk är en väsentlig utredningsfråga. Stockholm Vatten AB jobbar sedan beslut 2013-09-04 med inriktningen att verket ska flyttas. Tidplanen för	Utredningsbeslut fattat av ExplN 2010-12-10. Start-PM taget i SbN december 2011. Inriktningsbeslut i ExplN 2012-11-22.	Antagande av detaljplan samt genomförandebeslut beräknades tidigare att fattas under kvartal 4/2016. Det kommer att bli en förskjutning med minst ett år pga. de problem som uppstått dvs. oklarheter kring miljöbeslutet och länsstyrelsen syn på detta i förhållande till antagandet av planen, äganderätsfrågan med SL samt Stadens och SL:s medverkan i gemensamhetsanläggningar. Länsstyrelsen kräver färdigt miljöbeslut/tillstånd från Mark- och miljödomstolen innan denna detaljplan får antas och godkännas. Stockholm Vatten AB lämnade in ansökan om miljöbeslutet i juli 2015. Därefter behandlar mark- och miljödomstolen ärendet. Förmodligen finns ett miljöbeslut tidigast kvartal 2 eller 3 2016. Länsstyrelsens senaste ställningstagande är att helhetsbilden för alla möjliga scenarion för befintligt reningsverk måste vara utredda innan denna detaljplan för antas.	osäkerheter i hur den slutliga fördelningen av kostnader mellan staden och Nobelhuset AB kommer att bli. Det finns stor risk för förskjutning då detaljplanen inte får antas förrän alla miljöbeslut för flytt av Bromma reningsverk (utbyggnad av Henriksdal och bortledande av avloppsvattnet i tunnel dit) är klara och eventuellt kräver länsstyrelsen även att arbetena med flytten av reningsverket ska ha kommit en bit på väg innan planen för Grammet kan antas. Komplicerade tekniska konstruktioner kring bussterminal och överdäckning av denna. Medverkan i gemensamhetsanläggningar krävs för både Staden och SL, vilket SL och trafikkontoret hittills inte visat sig positivt inställda till. Inriktningen är nu att gatorna på däckat istället för att vara allmänna ska bli kvartersmarksgator. Frågan om upplåtelseform för bussterminalen närmar sig en lösning. Tomträtt har erbjudits SL vilket de tidigare inte accepterat. SL har pausat sitt deltagande i planarbetet och projektet i avvaktan på besked om detta, vilket får stor påverkan på tidplanen eftersom SL:s medverkan krävs för att gå vidare. Sammataget är det alltså några stora frågor/faktorer som påverkar projektet; miljöbeslut för flytt av reningsverket, SLs medverkan samt stadsbyggnadskontorets fortsatta planarbete.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Grammet är beroende av när miljöbeslut för den utbyggda anläggningen i Henriksdal ges av mark- och miljödomstolen. Stockholm Vatten AB har 2015-07-13 lämnat in ansökan om miljötillstånd till Mark- och miljödomstolen. Samordning med SLs planerade upprustning av T-banan är också väsentlig. SL kräver äganderätt i stället för tomträtt på bussterminalsfastigheten. SL har i avvaktan på detta pausat sitt deltagande i plan- och avtalsarbetet.			
Bromstensstaden Om hela programområdet exploateras kan det rymma totalt ca 2000 lägenheter (varav ca 620 lägenheter på stadens mark). Den centrala	Delen föreslås bebyggas med stadskvarter med smala gator och upphöjda innergårdar. Under gårdarna finns parkeringsgarage. Längs järnvägen föreslås ca 600 bostäder med lokaler i bottenvåningarna. I den centrala delen invid Stora Parken planeras för en ny förskola.	Genomförande etapp 2 2016 och övriga 2-5 i planering.	
Bromstens industriområde Etapp 1 Om hela programområdet exploateras kan det rymma totalt ca 2000 lägenheter (varav ca 620 lägenheter på stadens mark). Den centrala delen föreslås bebyggas med stadskvarter med smala gator och upphöjda	Markanvisning till HSB 2003-06-10. ExplN godkände 2008-06-12 program och ändrad markanvisning till Bromstensstadens Mark och Exploatering AB samt inriktningsbeslut. Programarbete, remiss och samråd 2:a kvartalet 2008. SbN tog beslut om fortsatt arbete samt gav stadsbyggnadskontoret i uppdrag att påbörja detaljplanearbete för de tre första delområdena 2008-11-20. Första detaljplanen togs kvartal 2 2015.	Byggnation år: 2016-2021 för allmänna anläggningar (etappvis utbyggnad) och 2017-2023 på kvartersmark. Stor risk att detaljplanen överklagas och tidplanen förskjuts. Projektet är avhängigt vattendom vilket också skapar en viss osäkerhet kring när utbyggnaden kan starta.	Programförslaget innebär omfattande om- och utbyggnad av ny infrastruktur som, på grund av extremt svåra grundläggnings-förhållanden, kräver stora ekonomiska åtaganden för staden. Under arbetet med en systemhandling (förprojektering) för allmänna anläggningar inom programområdet har framkommit att befintliga va-ledningar måste läggas om för att gatorna ska kunna grundförstärkas och höjas samt att befintlig avloppspumpstation bör ersättas med två nya. Det har också framkommit att marken måste höjas

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
innergårdar. Under gårdarna finns parkeringsgarage. Längs järnvägen föreslås ca 600 bostäder med lokaler i bottenvåningarna. I den centrala delen invid Stora Parken planeras för en ny förskola.	KF godkände 2009-03-09 investeringskalkylen (inriktningsbeslut) samt beslöt att minst 30 % av de anvisade lägenheterna ska utgöra hyresrätter. ExplN godkände 2009-06-11 ändrad markanvisning till Bromstensstadens Mark och Exploatering AB med 30 % hyresrätter. Reviderat inriktningsbeslut togs i ExplN 2010-05-20. I KF 2010-11-29. Reviderat inriktningsbeslut för helheten samt genomförandebeslut för första etappen togs i ExplN 2015-10-15.		ytterligare pga. översvämningsrisk från Bällstaån till följd av framtida klimatförändringar och planerade exploateringsprojekt uppströms.
Kärrtorp IP Projektet avser planering för cirka 600 bostäder samt en förskola mellan Kärrtorps idrottsplats och befintlig bebyggelse vid Arkövägen samt mellan Nackareservatet och befintlig bebyggelse vid Vikstensvägen. Området utgörs idag av naturmark. Svenska bostäder har anvisats 400 bostäder, varav 200 ska provas som s.k. Stockholmshus. En bostadsrättsbyggare som ska anvisas övriga 200 bostäder utses under våren 2016.	Inriktningsbeslut med markanvisning till Svenska bostäder antogs av ExplN 2015-11-19. Start PM antogs av SBN 2015-11-25. Detaljplanearbetet har precis påbörjats. Förhandling pågår med ytterligare byggherrar kring markanvisning för ca 200 bostadsrätter.	Samråd kvartal 3 2016. Markanvisning till en till byggherre kvartal 2 2016. Markanvisning till SISAB för förskola, kvartal 2 2016.	Risk finns att det inte finns tillgängliga konsultresurser och att utredningar pga. detta inte kommer fram i den tid som önskas. Risk finns att området behöver avvattnas och att det då krävs en vattendom från Länsstyrelsen. Detta kan förskjuta tidplanen. Utredning ska inledas snart för att klargöra detta.
Larsboda Strand (Drevviken) Ca 400 lägenheter planeras vid Drevviken. Ombyggnad av Perstorpsvägen,	Program antogs i stadsbyggnadsnämnden i juni 2010. Inriktningsbeslut fattat i ExplN 2011-01-20. Start-PM togs i augusti 2015.	Byggstart 2018 preliminärt.	Då projektet är i ett sådant tidigt skede råder stora osäkerheter i beräkningen av utgifterna. Byggstarten har försenats pga. överklagan.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
bullerskydd, strandpromenad, rivning av vissa campingstugor, evakuering av odlingslotter till Forsfararvägen. Plantagen flyttar till ny tomt vid Sköndalsvägen.			
Persikan, Södermalm Nytt bostadsområde där SL:s bussdepå idag är belägen. Nytt läge för bussdepån i kvarteret Fredriksdal, Hammarby Sjöstad. En flytt betyder att nuvarande depå rivs och att det på platsen kan byggas i storleksordningen 1 000 lägenheter.	Markanvisning och inriktningsbeslut i GfN 2004-06-15. Detaljplan för nytt läge för bussdepån i kv. Fredriksdal vann laga kraft i maj 2012. Reviderat inriktningsbeslut 2012-10-18. Anmälan om samråd inför reviderat inriktningsbeslut godkändes i Kommunstyrelsens ekonomiutskott 2012-10-24.	Inga planerade aktiviteter pga. förskjutningar.	Förskjutningar pga. av att arbetet med detaljplanen skjuts fram i tiden. Betydande utgifter i uppgörelsen med SL (250 mnkr) under 2012-2016.
Primusparken På Lilla Essingen, väster om Essingeleden planeras för ca 580 nya lägenheter, befintliga kontorshus rivs. Ny bullersskyddad park och strandpromenad bland annat på utfylld mark. Markanvisat till Svenska Bostäder. Ny byggherre ska utses för den del som Sjaelsö haft. Vasakronan utvecklar sin fastighet med bostäder.	Markanvisning, inriktningsbeslut och principöverenskommelse med Vasakronan i ExplN 2008-12-11. Programsamråd ägde rum under januari/februari 2010. Ansökan om upphävande av strandskydd skickades till länsstyrelsen i mars 2015.	Utställning tidigast årsskiftet 2016/17. Genomförandebeslut tidigast kvartal 4 2016.	Stora osäkerheter pga. strandskyddsfrågan m.m. Även Vasakronans fastighet berörs av projektet. Genomförandet framskjutet eftersom detaljplanen kan vara klar tidigast 2016.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Riddersvik Planläggning för bostäder på gamla trädskoleområdet. Småhus och mindre flerbostadshus, totalt ca 450 lägenheter. Omläggning av Lövestavägen i ny sträckning. Nya bostadsgator och annan allmän plats i området. Även planläggning av området mellan före detta Trädskolan och Mälaren som park.	Inriktningsbeslut med markanvisning för ca 50 småhus och ca 50 flerbostadshus till Småa AB togs i ExplN 2013-02-07. Detaljplanearbete med start-PM taget i SbN i mars 2014. Redovisning av programsamråd i stadsbyggnadsnämnden 2015-04-14.	Genomförandebeslut tidigast kvartal 4 2017.	
Sergelgången etapp II Sergelarkaden glasas in och omvandlas till en inomhusgalleria. Den färdiga gallerian överläts sedan till en samfällighetsförening, liksom fastigheten Skansen 22. Projektet innefattar även byte av markvärme och -beläggning på Sergels Torg. Projektet innebär investeringsutgifter om ca 150 mnkr. Försäljningsinkomsterna beror på vilken verksamhet som väljs i Skansen 22.	Inriktningsbeslut MN i december 2006. Beslut om försäljning av Skansen 22 i ExplN hösten 2007. Fortsatt arbete bör omfatta reviderat inriktningsbeslut med förslag till nytt innehåll.	Förhandlingar med de tilltänkta delägarna i samfälligheten har återupptagits (inklusive försäljning av Skansen 22). Projektet måste samordnas i tiden med följande externa projekt: Omfattande renovering av gatudäck vid Sergels Torg och Klarabergsgatan (TK), Spårväg City (SL), ersättningstrafik för T-banan vid byggandet av Citybanan (SL).	Förutsättningarna för detta renoveringsprojekt är ännu oklara. Tidplanen är mycket osäker.
Spångaviadukten Bostadsprojekt om ca 185 lägenheter invid Spångaviadukten. Exploateringen kommer att	Inriktningsbeslut togs i exploateringsnämnden 2014-06-12. Beslutet innebär att markanvisningsavtal tecknats med Borätt AB om ca 185 lägenheter. Startmöte på exploateringskontoret kommer hållas	Start-PM godkändes i SBN i februari 2016. Samråd preliminärt kvartal 4 2016. Genomförandebeslut preliminärt kvartal 3 2017.	

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
ske på båda sidor om Spångaviadukten. Ett punkthus är föreslaget väster om viadukten på befintlig parkeringsplats samt ett större hus i kvartersstruktur öster om viadukten. För att möjliggöra exploateringen krävs en omdaning av Spånga kyrkväg. Omdaning av Spånga kyrkväg är även ett led i de trafikförstärkningsåtgärder som identifierats i Spånga med anledning av omvandlingen av Bromstens industriområde till bostäder.	när SBK bemannat projektet. Markanvisning har skett under 2014.		
Valhallavägen Projektområdet är beläget längs Valhallavägens östra sida och sträcker sig ungefär från korsningen Valhallavägen/Körsbärsvägen fram till Roslagstull. När Norra länken färdigställs kommer trafikmängden och mängden farligt gods att minska längs Valhallavägen. Detta öppnar upp möjligheter att utveckla området och bebygga det med bostäder i storleksordningen 500 – 800 lägenheter.	Utredningsbeslut om 2 mnkr fattat av ExplN 2010-02-11. Beslut om tidig markreservation till Areim fattat av ExplN 2011-11 (idrottshall) Beslut om tidig markreservation till Stockholms Byggmästarna fattat av ExplN 2012-05-17 (300 bostäder) Under 2014 togs ett stadsbyggnadsprogram fram för området. Programsamråd hölls sommaren 2014. Inriktningsbeslut i ExplN 2014-08-28, med utredningsutgifter om 20 mnkr.	Det är stora osäkerheter då projektet är i ett mycket tidigt skede. Under 2015/16 har det gjorts en del utredningar med avseende på bl.a. luft, trafik, etappindelning m.m. för att säkerställa att projektet går att genomföra, men tidplanen kommer ändå skjutas framåt.	De trafikprognoser som projektet tagit fram visar fortsatt mycket trafik på Valhallavägen vilket innebär svårigheter att klara luftkvaliteten på vissa sträckor. Vid byggnation av västra delen av Valhallavägen måste vi klara miljö kvalitetsnormerna för PM 10 (partiklar) NO2 (kvävedioxid). Projektet utreder möjliga lösningar för att kunna starta detaljplaner inom området.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
Vårbergsvägen I områdesprogrammet för Vårberg, Skärholmen och närliggande stadsdelar från 2006, pekas Vårbergsvägen ut som ett av de större nybyggnadsprojekten. På de överstora trafikytorna och på omkringliggande naturmark byggs ca 350 lägenheter, nya förskolor och servicefunktioner. De nya bostäderna byggs av två byggherrar; Peab och Svenska Bostäder. I en första etapp uppförs ca 260 lägenheter, varav Peab bygger ca 63 bostadsrätter och 24 radhus (upplåtelseform ännu inte bestämd), och Svenska Bostäder bygger ca 170 hyreslägenheter. I en andra etapp kan ytterligare ca 70 lägenheter tillkomma.	Startpromemoria i SbN togs hösten 2009. Inriktningsbeslut i ExplN 2009-08-24. Plansamråd hölls januari 2011.	Projektet är försenat pga. stora ekonomiska osäkerheter. 2014-08-30 Evidens rapport klargjorde att en storsatsning på Vårbergsvägen inte är rätt tillvägagångssätt för att få igång marknaden i Skärholmen. Det ska byggas ut i långsam takt och det som främst efterfrågas är små och yteffektiva bostadsrätter. Grontmij har under våren 2015 tagit fram en ny rapport som ger underlag för en uppdaterad exploateringskalkyl.	Projektet är tills vidare vilande. I och med satsningen Fokus Skärholmen och den kalkyl som Grontmij tagit fram ska beslut fattas om projektets genomförbarhet under 2016.
Västerled I ett förslag till detaljplan möjliggörs bostadsbebyggelse längs med Västerled i Bromma, i stadsdelarna Abrahamsberg och Äppelviken, i form av ca 120 lägenheter i flerbostadshus. Bebyggelsen	2008-06-12 – Markanvisningsbeslut i ExplN - Byggnads AB Abacus och Viktor Hanson Fastigheter AB. 2011-08-25 - ExplN avslog förslag till markanvisning för ytterligare ett område tillsammans med inriktningsbeslutet för hela projektet.	Överenskommelse om exploatering samt genomförandebeslut togs upp i ExplN 10 mars i år. Ärendet ska vidare till KF för beslut.	Närheten till den stora vattenledning som finns i området försvårar markarbeten samt omläggning av andra ledningar. Försiktighetsåtgärder vid dessa arbeten är tidskrävande och dyrare än normalt. Osäkerheten kring grundförhållandena inom de båda planområdena är förutsättningar som kan försvåra arbetet med projektet. Kostnaderna kan utifrån ovanstående faktorer öka.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
fördelas på två områden, dels vid Västerled/ Nyängsvägen (del1) med ca 80 lägenheter samt vid Västerledshöjden med ca 40 lägenheter (del 2). De sammanlagda utgifterna i löpande prisnivå beräknas till cirka 71 mnkr. Projektets täckningsgrad inklusive nedlagda nettoutgifter beräknas uppgå till 225 %. Stora poster i projektets kalkyl är ledningsomläggningar, flytt av mobilmast, flytt respektive nyanläggande av transformatorstationer samt ombyggnad av gata.	2011-09-29 - Reviderat inriktningsbeslut avseende enbart nu berörda områden (del 1 och 2) godkändes av ExplN.		Vid överklagande av detaljplaner förskjuts genomförandet framåt i tiden.
Årstafältet Etapp 2 Bebyggelseetapp 2 omfattar det centrala torget och stadsdelens centrum. Det blir ca 730 lägenheter i blandade upplåtelseformer, en stor matvarubutik och lokaler i bottenvåningarna. I etappen ingår även tre förskolor, ett parkeringshus mot Åbyrondellen och en stationär sopsugsanläggning. Stadens arbeten omfattar gator, torg och delar av parken. För att genomföra	Samråd genomfördes 2015 och SBN beslutade 25/2 2016 om fortsatt planarbete med omarbetningar av planförslaget inför granskning och antagande. Frågan om möjlig sträckning av spårväg genom planområdet ska utredas vidare inför granskning, liksom hur parkeringsgaraget och några intilliggande kvarter kan bebyggas med avseende på risker.	Närmast ska planförslaget omarbetas inför granskning. Antagande av detaljplanen är beräknat till slutet av 2016. Beslut om kollektivtrafiklösning kommer sannolikt inte att tas innan detaljplanen går ut på granskning.	Etapp 2 är avhängig att etapp 1 är genomförd (stadens delar) innan byggherrarna kan tillträda sina fastigheter, vilket kan påverka tidplanen. Etappen är även avhängig att fastighetsregleringen mellan staden och ICA blir av. Gatustrukturen tar hänsyn till framtida spårväg, vilket är osäkert om den blir av. Om den inte blir av kan vissa exploateringsmöjligheter utebli.

Projekt	Beslutsläge	Aktiviteter och beslut	Avvikelser-Risker
etapp 2 krävs ett markinköp. Avtal med den privata markägaren (ICA) och kostnaden för markinköpet utgör merparten av utgifterna (ca 800 mnkr) i projektramen.			